

**TÜRKİYE
İHRACATÇILAR
MECLİSİ İLE İHRACATÇI
BİRLİKLERİNİN
KURULUŞ VE
GÖREVLERİ HAKKINDA
YÖNETMELİK**

YÖNETMELİK

TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ İLE İHRACATÇI BİRLİKLERİNİN
KURULUŞ VE GÖREVLERİ HAKKINDA YÖNETMELİK

(04.03.2010 tarih ve 27511 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değişiklik)
(14.04.2011 tarih ve 27905 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değişiklik)
(11.10.2011 tarih ve 28081 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değişiklik)
(15.06.2012 tarih ve 28324 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değişiklik)
(12.03.2014 tarih ve 28939 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değişiklik)
(18.11.2014 tarih ve 29179 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değişiklik)
(30.12.2015 tarih ve 29578 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değişiklik)
(30.12.2017 tarih ve 30286 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değişiklik)
(24.03.2018 tarih ve 30370 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değişiklik)
(15.04.2018 tarih ve 30392 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değişiklik)
(12.06.2020 tarih ve 31153 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değişiklik)
(11.09.2020 tarih ve 31241 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değişiklik)
(19.06.2021 tarih ve 31516 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değişiklik)
(18.02.2022 tarih ve 31754 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değişiklik)
(05.11.2022 tarih ve 32004 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değişiklik)
(01.06.2023 tarih ve 32208 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değişiklik)
(09.03.2024 tarih ve 32484 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değişiklik)
(18.07.2025 tarih ve 32959 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelik ile değişiklik)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, 5910 sayılı Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun kapsamına giren konularda uygulanacak usul ve esasları belirlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 18/6/2009 tarihli ve 5910 sayılı Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.¹

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelikte geçen,

- a) Bakanlık: Ticaret Bakanlığını,²
- b) Birlik: İhracatçı birliğini,

¹ Değişiklik (19/06/2009) Önceki: Bu Yönetmelik, 3/7/2009 tarihli ve 27277 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 5910 sayılı Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 23 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak hazırlanmıştır.

² Değişiklik (15/06/2012): “Ekonomi Bakanlığını” ifadesi “Ticaret Bakanlığını” olarak değiştirilmiştir.

- c) Genel sekreterlik: TİM ve ihracatçı birlikleri genel sekreterliklerini,
- ç) Kanun: 5910 sayılı Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunu,
- d) (Mülga: 11.10.2011 tarih ve 28081 sayılı RG)
- e) (Mülga: 11.10.2011 tarih ve 28081 sayılı RG)
- f) TİM: Türkiye İhracatçılar Meclisini,
- g) Faaliyet yılı: TİM ve ihracatçı birliklerinin olağan genel kurulunun gerçekleştiği tarihten bir sonraki olağan genel kurul tarihine kadar geçen süreyi,³
- ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Birlikler

Kuruluş ve sona erme

MADDE 4 – (1) Birlikler, aynı sektörde faaliyet gösteren ve son iki takvim yılı itibarıyla ortalama yıllık ihracatları; tarım ile ilgili sektörlerde 100 milyon ABD dolarının, sanayi ve madencilik ile ilgili sektörlerde 200 milyon ABD dolarının altında olmamak kaydıyla, ilgili sektörün son iki takvim yılındaki ortalama yıllık ihracatının yüzde yirmisinin üzerinde olan en az yetmişbeş ihracatçının, ihracatlarını gümrük beyannameleri ile tevsik ederek veya resmi dış ticaret kayıtları ile teyit edilerek TİM'e yapacakları başvuruya istinaden; TİM'in teklifi ve Bakanlık onayı ile kurulur. Kurulacak birliğin gelirlerinin giderlerini karşılaması esastır.

(2) Yukarıda belirtilen sektörlerin dışındaki alanlarda faaliyet gösterecek birlikler, TİM'in teklifi üzerine Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslara göre yapılacak başvurunun TİM tarafından değerlendirilmesini müteakip, Bakanlık onayı ile kurulur.⁴

(3) Birlik kurmak üzere başvuran ihracatçıların gerekli performans kriterlerini yerine getirip getirmediği, resmi dış ticaret kayıtları ile teyit edilir.

(4) Birlik, kuruluşuna dair tebliğin Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihte tüzel kişilik kazanır ve yetkili organların oluşması ile birlikte faaliyete geçer. Birlik yetkili organlarının oluşumuna kadar geçecek sürede yapılması gereken idari işlemler, birliğin işlerini yürütecek genel sekreterlik belli ise bu genel sekreterlik tarafından, belli değil ise TİM Genel Sekreterliği tarafından yürütülür.

(5) Birlik;

a) Kuruluş amacının ortadan kalkması,

b) İki takvim yılında üst üste, üyelerinin toplam ihracatının, ilgili sektörün toplam ihracatının yüzde ikisinin altında kalması,

c) Sektöründe tek olan birlikler hariç olmak üzere, genel kurula katılma hakkını haiz üye sayısının birlik kurulması için gerekli üye sayısının altına düşmesi ve bu durumun takip eden genel kurulda tekrarlanması,

ç) İki yıl üst üste genel kurulunu gerçekleştirememesi,

d) Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üçüncü yılın sonunda personel giderlerinin, gelirlerinin yüzde kırkıdan fazla olması veya sonraki dönemlerde iki yıl üst üste personel giderlerinin, gelirlerinin yüzde kırkıdan fazla olması,

hallerinden birinin meydana gelmesi durumunda, TİM'in teklifi ile Bakanlık tarafından sona erdirilebilir.⁵

(6) Sona erdirilen birliğin tasfiyeden artan mal varlığı ile diğer hak ve kıymetlerinin nereye devredileceği sona erdirmeye ilişkin tebliğ Resmî Gazete'de yayımlanır.

³ Değişiklik (01/06/2023) İlgili madde hükümüne ekleme yapılmıştır.

⁴ Değişiklik (11/10/2011) İlgili madde hükümünde değişiklik yapılmıştır.

⁵ Değişiklik (11/10/2011) İlgili madde hükümünde değişiklik yapılmıştır.

İştilgal sahası

MADDE 5 – (1) Birliklerin faaliyet gösterecekleri iştilgal sahaları ve yetki bölgeleri, TİM tarafından hazırlanarak, Bakanlığın onayına sunulur.

(2) Birliklerin faaliyet gösterdikleri mevcut iştilgal sahaları ve yetki bölgelerinde, bölgesel ve/veya sektörel bazda gerekli değışiklikler Bakanlıkça yapılabilir.

Üyelik

MADDE 6 – (1) İhracat yapacak gerçek veya tüzel kişilerin, ihraç edecekleri malın ait olduğu sektörde faaliyet gösteren ve ticaret sicilinde kayıtlı merkez veya şube adreslerinin birinin bulunduğu en yakın birliğe üye olmaları ve Kanunda belirtilen ödemeleri yapmaları zorunludur. Birliklerden birine üye olan ihracatçı diğer birliklerin iştilgal alanına giren maddeleri de üyelik şartı aranmaksızın ihraç edebilir. Ancak, sadece üyesi olduğu birliğin hizmetlerinden yararlanır ve genel kuruluna katılabilir.

(2) Birliğe üye olan gerçek ve tüzel kişi ihracatçılar diledikleri zaman yazılı olarak müracaat etmek suretiyle birlik üyeliğinden ayrılabilirler. Ayrıca, 9 uncu maddenin birinci fıkrası uyarınca birliğe olan borcu terkin edilenlerin üyelikleri, terkine ilişkin kararın alındığı tarih itibarıyla sona ermiş sayılır. Üyelikten kendi müracaatı ile ayrılanların, ayrıldıkları tarihe kadar olan yükümlölükleri ortadan kalkmış sayılmaz. Üyeliği kendi müracaatı ile sona erenlerin yeniden üye olmak istemesi halinde, varsa diğer genel sekreterliklere bağılı birliklerdeki de dahil olmak üzere eski borçları ilgili birlik adına tahsil olunur.⁶

(3) Üyeler;

- a) Kanun ve yönetmeliklerde üyelikle ilgili olarak belirtilen görevleri yerine getirmekle,
 - b) Birliklerin amaçlarına aykırı harekette bulunmamakla,
 - c) Birlik yetkili organları tarafından istenecek bilgi ve belgeleri zamanında, tam ve doğru olarak vermekle,
 - ç) Birlik kararlarına uymakla,
 - d) Birlik veri tabanında yer alan adres, telefon, faks, elektronik posta adresi ve internet adresi başta olmak üzere iletişim bilgilerinin güncelliğini sağlamakla,
 - e) Birliğe kayıt sırasında giriş aidatı ve ihracat gerçekleştirilen veya birlik hizmetlerinden yararlanan her yıl için yıllık aidat ödemekle,
- yükümlüdür.

(4) (Mülga: 30.12.2015 tarih ve 29578 sayılı RG)

Birliğin organları

MADDE 7 – (1) Birliğin organları şunlardır:

- a) Genel Kurul,
- b) Yönetim Kurulu,
- c) Denetim Kurulu,
- ç) Genel Sekreterlik.

⁶ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: Birliğe üye olan gerçek ve tüzel kişi ihracatçılar diledikleri zaman yazılı olarak müracaat etmek suretiyle birlik üyeliğinden ayrılabilirler. Üyelikten ayrılanların, ayrıldıkları tarihe kadar olan yükümlölükleri ortadan kalkmış sayılmaz. Birlikten ayrılan üyenin yeniden üye olmak istemesi halinde varsa diğer genel sekreterliklere bağılı birliklerdeki de dahil olmak üzere eski borçları ilgili birlik adına tahsil olunur.

Genel kurul

MADDE 8 – (1) Genel kurul; yeni kurulan birlikler hariç son iki takvim yılı itibarıyla birliğin üyesi bulunan, üyelik yükümlülüklerini yerine getirerek son iki takvim yılı içinde üyesi bulunduğu birliğin işgal sahasına giren maddelerden, üyesi olduğu birlik üzerinden 20.000 ABD Dolarının (20.000 ABD Doları dahil) üzerinde olmak kaydıyla ilgili sektörün son iki takvim yılındaki ihracatının toplamının milyonda biri oranında fiili ihracat ve/veya Dış Ticaret Sermaye Şirketleri ve/veya Sektörel Dış Ticaret Şirketleri aracılığıyla ihraç kaydıyla satış ve/veya birlik onayına tabi tutulmak şartı ile özel fatura kapsamında ihracat sayılan satış yapan ve bu durumları birlik kayıtları ile doğrulanan veya gümrük beyannameleri ile tevsik edilen üyeler ile yeni kurulan birlikler hariç son iki takvim yılı itibarıyla birliğin üyesi bulunan, üyelik yükümlülüklerini yerine getirerek son iki takvim yılı içinde üyesi olduğu birlik üzerinden işgal sahası kapsamında 20.000 ABD Dolarının (20.000 ABD Doları dahil) üzerinde hizmet ihracatı yapan ve hizmet ihracatı gerçekleştirdiklerini belgelendiren üyelerden teşekkül eder. Üye sayısı 50'nin altında olan birliklerde bu fıkra da belirtilen 20.000 ABD Doları (20.000 ABD Doları dahil) şartı aranmaz. Hizmet ihracatının belgelendirilmesine ilişkin usul ve esaslar TİM'in görüşü ve Bakanlığın onayı ile belirlenir.⁷

(2) İşgal sahasında sektör ayrımı ve tanımı yapılmayan birliklerde milyonda bir oranı aranmaz; son iki takvim yılı itibarıyla ihracat toplamı için alt limit 20.000 ABD Doları olarak uygulanır.⁸

(3) Genel kurula gerçek ve tüzel kişiler adına vekaleten iştirak edilemez.

(4) Birlik genel kurullarında tüzel kişiler, temsile yetkili temsilcileri vasıtasıyla temsil edilir. Tüzel kişilerin gerçek kişi temsilcilerinin temsilci görevlendirme yazısını ve gerçek kişi üyelerin birlik genel kuruluna iştirak edebilmek için katılım bildirim yazısını Genel Sekreterliğe tevdi etmeleri gerekmektedir. Tüzel kişilerin gerçek kişi temsilcilerinin temsil ettiği tüzel kişileri temsile yetkili olup olmadıkları ve gerçek kişi üyelerin ticaret siciline kayıtlı olup olmadıkları Genel Sekreterlik tarafından ticaret sicilinden kontrol edilir.⁹

(5) Üyeler, genel kurula katılabilmek için, cari yıl itibarıyla birliğe olan borçlarını, seçimli genel kurullarda ilk toplantı tarihinden en az onyediy gün, seçimsiz genel kurullarda en az üç gün önce ödemek zorundadır.

(6) Kuruluş genel kurulu, birliğin kuruluşuna ilişkin tebliğin Resmî Gazete'de yayımlanmasını müteakip iki ay içerisinde yapılmak üzere, ilgili birliğin işlerini yürütecek genel sekreterlik belli ise bu genel sekreterlik, belli değil ise TİM Genel Sekreterliği tarafından yapılacak çağrı üzerine toplanır. Ancak, birliğin kuruluşuna ilişkin tebliğin Resmî Gazete'de yayımlandığı tarihte, diğer birliklerin seçimli genel kurullarının yapılacağı tarihte altı aydan az süre kalması durumunda genel kurul, diğer birliklerle aynı dönemde yapılır.

(7) Olağan genel kurul, her yılın Nisan ayı içerisinde toplanır. Ayrıca genel kurul, yönetim kurulunun çağrısı veya genel kurula katılma hakkını haiz birlik üyelerinden en az üçte birinin yazılı

⁷ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: Genel kurul; yeni kurulan birlikler hariç son iki takvim yılı itibarıyla birliğin üyesi bulunan, üyelik yükümlülüklerini yerine getirerek son iki takvim yılı içinde üyesi bulunduğu birliğin işgal sahasına giren maddelerden, üyesi olduğu birlik üzerinden 5.000 ABD Dolarının (5.000 ABD Doları dahil) üzerinde olmak kaydıyla fiili ihracat ve/veya ihraç kaydıyla satış ve/veya birlik onayına tabi tutulmak şartı ile özel fatura kapsamında ihracat sayılan satış yapan ve bu durumları birlik kayıtları ile doğrulanan veya gümrük beyannameleri ile tevsik edilen üyeler ile yeni kurulan birlikler hariç son iki takvim yılı itibarıyla birliğin üyesi bulunan, üyelik yükümlülüklerini yerine getirerek son iki takvim yılı içinde üyesi olduğu birlik üzerinden işgal sahası kapsamında 5.000 ABD Dolarının (5.000 ABD Doları dahil) üzerinde hizmet ihracatı yapan ve hizmet ihracatı gerçekleştirdiklerini belgelendiren üyelerden teşekkül eder. Üye sayısı 50'nin altında olan birliklerde bu fıkra da belirtilen 5.000 ABD Doları (5.000 ABD Doları dahil) şartı aranmaz. Hizmet ihracatının belgelendirilmesine ilişkin usul ve esaslar TİM'in görüşü ve Bakanlığın onayı ile belirlenir.

⁸ Değişiklik (5/11/2022) İlgili madde hükümüne eklemeye yapılmıştır.

⁹ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: Birlik genel kurullarında tüzel kişiler, temsile yetkili temsilcileri vasıtasıyla temsil edilir. Bu temsilcilerin, temsile yetkili olduklarını güncel Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi veya sicil tasdiknamesi ile tevsik etmeleri gerekmektedir. Gerçek kişi üyelerin de birlik genel kuruluna iştirak edebilmek için, geçerlilik tarihi birlik genel kurulu tarihini kapsayan noter tasdikli imza beyanının aslı veya birlik tarafından aslı görülerek teslim alınacak fotokopisi ile katılım bildirim yazısını Genel Sekreterliğe tevdi etmeleri gerekmektedir.

isteği üzerine altmış gün içerisinde toplantının yapılmasını teminen¹⁰ yönetim kurulu tarafından olağanüstü olarak toplantıya çağırılır.¹¹

Genel kurulun görevleri

MADDE 9 – (1) Genel kurulun görevleri şunlardır;

a) Yönetim Kurulu başkanı ile yönetim kurulu ve denetim kurulu üyelerini ve bu üyelerin yedeklerini seçmek,

b) TİM genel kurulunda bir sonraki seçimli genel kurul toplantısına kadar birliği temsil edecek, birliğin son iki takvim yılındaki ihracat performansına göre bu Yönetmeliğin 31 inci maddesinde belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde tespit edilecek sayıdaki delegeyi ve yedeklerini seçmek

c) (Mülga: 04.03.2010 tarih ve 27511 sayılı RG)

ç) Yönetim kurulunca veya genel kurula iştirak eden üyelerin en az üçte biri tarafından usulüne göre genel kurul gündemine ilave edilmesi önerilen hususlar hakkında görüşmelerde bulunarak karar vermek,

d) Birliğin çalışma programını karara bağlamak, faaliyet raporunu, hesaplarını, bütçesini müzakere ederek kabul veya reddetmek,

e) Yönetim Kurulunun ve Denetim Kurulunun ibrasına karar vermek,

f) İflas eden, ölen, ticareti terk eden veya son beş takvim yılında ihracat yapmayan üyelerin yasal takipte olanlar dâhil borçlarının ve bu borçların gecikme zamlarının terkin edilmesine karar vermek,¹²

g) Toplantı gündeminde yer alan diğer hususları görüşmek ve karara bağlamak,

ğ) Kanunla verilen diğer görevleri yapmak.

Genel kurula çağrı

MADDE 10 – (1) Olağan genel kurul, yönetim kurulunun çağrısı üzerine, gündemli olarak her yıl Nisan ayı içinde toplanır. Bu çağrı Nisan ayının ilk gününe kadar yönetim kurulunca yapılmadığı takdirde Genel Sekreter tarafından yapılır.

(2) Kuruluş, olağan veya olağanüstü genel kurul toplantılarına çağrı; ilan.gov.tr internet sitesinde ilan verilmek, internet sitesinde duyurulmak ve üyelere elektronik posta gönderilmek suretiyle yapılır. Ayrıca gerekli görülmesi halinde üyelere mektup veya faks ile bildirim yapılabilir. Çağrının toplantı tarihinden en az yirmibeş gün önce gündemle birlikte yapılması gerekir. Olağanüstü genel kurul toplantısına çağrının bu süre içerisinde yönetim kurulunca yapılmaması halinde çağrı bu sürenin dolmasını müteakip yedi gün içinde Genel Sekreterlik tarafından yapılır.¹³

(3) Kanunun 5 inci maddesine uygun olarak yapılacak genel kurula çağrı metninde, gündem, toplantının yeri, günü ve saati ile gerekli nisap sağlanamadığı takdirde ikinci toplantının yeri, günü ve saati ile hangi şartları haiz üyelerin toplantıya katılabilecekleri belirtilir. Çağrı metni aynı anda TİM'e ve Bakanlığa iletilir.

(4) Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin üçüncü fıkrasının (d) bendi çerçevesinde bildirilen adrese yapılan çağrı geçerli sayılır.

(5) Genel kurul toplantıları, genel sekreterlik hizmet binalarında, hizmet binalarının yetersiz olması durumunda genel sekreterliğin bulunduğu il merkezinde yönetim kurulunca uygun görülecek bir yerde yapılabilir.

¹⁰ Değişiklik(30/12/2015) Önceki: Olağan genel kurul, her yılın Nisan ayı içerisinde toplanır. Ayrıca genel kurul, yönetim kurulunun çağrısı veya genel kurula katılma hakkını haiz birlik üyelerinden en az üçte birinin yazılı isteği üzerine yönetim kurulu tarafından olağanüstü olarak toplantıya çağırılır.

¹¹ Değişiklik (30/12/2017) İlgili madde hükümüne ekleme yapılmıştır.

¹² Değişiklik (5/11/2022) İlgili madde hükümüne (f) bendi eklenmiştir.

¹³ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: “yurt çapında yayımlanan tirajı en yüksek yedi gazeteden birinde”

Gündem

MADDE 11 – (1) Kuruluş, olağan ve olağanüstü genel kurullarının gündeminde bu fıkrada sayılan gündem maddelerinden, genel kurulun toplanma amacını taşıyan ilgili maddeler ile yönetim kurulu tarafından gündeme alınması kararlaştırılan diğer ilave maddeler yer alır.

- a) Açılış, saygı duruşu ve istiklal marşı,
- b) Başkanlık divanının seçilmesi,
- c) Yönetim kurulu çalışma raporunun okunması ve görüşülmesi,
- ç) Giriş aidatı, yıllık aidat, nispi ödeme ve ek nispi ödeme miktar ve oranlarının tespit edilmesi.¹⁴
- d) Bilanço, gelir-gider hesaplarının görüşülmesi,
- e) Denetim kurulu raporunun okunması ve görüşülmesi,
- f) Yönetim kurulunun ve denetim kurulunun ibrası,
- g) Müteakip yıl bütçe ve iş programlarının görüşülmesi ve oylanması,
- ğ) Seçimli genel kurullarda yönetim kurulu başkanı ile yönetim ve denetim kurulu asil ve yedek üyeleri ile birliği TİM genel kurulunda temsil edecek olan ve genel kurulca seçilmesi gereken delegelerin ve yedeklerinin seçimi,

h) Dilekler.

(2) (Mülga: 04.03.2010 tarih ve 27511 sayılı RG)

(3) Gündemde bulunmayan konular toplantıda görüşülemez, dilekler maddesinde bağlayıcı kararlar alınmaz.

(4) Gündeme madde ilavesi, yönetim kurulunca veya genel kurula iştirak eden üyelerin en az üçte biri tarafından divan başkanlığına yazılı olarak verilecek teklif üzerine genel kurulda görüşülerek karara bağlanır.

Genel kurul listesinin hazırlanması

MADDE 12 – (1) Genel sekreterlik, genel kurul toplantısına katılacak üyelerin;

a) Cari yıl itibarıyla birliğe borcu bulunup bulunmadığını,

b) Gerçek kişi üyelerin katılım bildirim yazılarının ve tüzel kişiler adına genel kurula katılacak temsil yetkisini haiz temsilcilere ilişkin temsilci görevlendirme yazılarının, seçimli genel kurullarda ilk toplantı tarihinden en az on yedi gün, seçimsiz genel kurullarda en az üç iş günü önce genel sekreterliğe iletilip iletilmediğini,¹⁵

c) 8 inci maddenin birinci, ikinci ve dördüncü fıkralarında belirtilen şartları yerine getirip getirmediğini,¹⁶ araştırarak, genel kurula katılma hakkına sahip üyelerin tespiti ile hazırlanması işlemlerini buna göre yürütmekle yükümlüdür.

(2) Seçimsiz genel kurullarda genel sekreterlik, vecibelerini yerine getirmiş üyeleri ve aidat borçlarını gösteren listeyi ilk toplantı tarihinden oniki gün önce birlik merkezinde ilan ederek üç gün üyelerin incelemesine sunar. İlan süresi içerisinde listeye yapılacak itirazlar genel sekreterlikçe incelenir ve en geç iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır. Genel kurula katılma hakkını haiz üyeleri gösterir liste ilk toplantı tarihinden yedi gün önce birlik merkezinde ilan edilir. Tüzel kişiler adına genel kurula katılacaklar için temsilci görevlendirme yazıları, en az üç iş günü önce genel sekreterliğe teslim

¹⁴ Değişiklik (15/4/2018) Önceki: Giriş, yıllık, nispi ödeme ve ek nispi ödeme miktar ve oranlarının tespit edilmesi,

¹⁵ Değişiklik (19/06/2021) Önceki: Gerçek kişi üyelerin katılım bildirim yazılarının ve tüzel kişiler adına genel kurula katılacak temsil ve ilzam yetkisini haiz temsilcilere ilişkin temsilci görevlendirme yazılarının, seçimli genel kurullarda ilk toplantı tarihinden en az on yedi gün, seçimsiz genel kurullarda en az üç iş günü önce genel sekreterliğe iletilip iletilmediğini,

¹⁶ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: “8 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen şartları yerine getirip getirmediğini”

edilir. Seçimli genel kurullarda Kanunun 17 nci maddesi ile bu Yönetmeliğin 45 inci maddesi çerçevesinde işlem yapılır.

(3) Kesinleşmiş listelerin ilanından itibaren listeye yapılacak itirazlar kabul edilmez.

(4) Kuruluş genel kurulu, birliğin kurulması için müracaatta bulunan ihracatçılar ile kuruluş genel kurul tarihinden en az yirmi gün önce yeni kurulan birliğe üye olan veya başka bir birlikten üyeliğini nakleden ihracatçıların en az yarısından bir fazlasının katılımı ile yapılır. Kuruluş genel kurul kararları oy çokluğu ile alınır.¹⁷

Hazirun cetveli

MADDE 13 – (1) Örneği TİM tarafından hazırlanacak olan hazirun cetveli, toplantı saatinden uygun bir süre önce imzaya açılır. Genel kurula katılma hakkını haiz üye ve temsilciler 3/12/2019 tarihli ve 30967 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (n) bendinde sayılan kimlik belgelerinden birisini¹⁸ ibraz ederek hazirun cetvelini imzalar ve toplantıya giriş ile seçimli genel kurullarda oy kullanma kartlarını alarak toplantı salonuna girerler.

Hazirun cetvelinin kapatılması

MADDE 14 – (1) Seçimli genel kurul toplantılarında, ilan edilen toplantı saati geldikten ve gerekli nisap sağlandıktan sonra toplantı açılabilir. Seçimli genel kurullarda hazirun cetveli ilan edilen oy verme süresinin bitimine kadar açık tutulur.

(2) Seçimsiz genel kurul toplantılarında, ilan edilen toplantı saati geldikten ve gerekli nisap sağlandıktan sonra hazirun cetveli kapatılarak toplantıya başlanır.

Bakanlık ve TİM temsilcisi

MADDE 15 – (1) Bakanlık ve TİM, birlik genel kurul toplantılarına birer temsilci görevlendirir. Bakanlık temsilcisi gelmeden genel kurul toplantısı açılmaz. Genel kurul toplantısına, toplantı için gerekli şartların yerine getirildiğinin Bakanlık temsilcisi tarafından tespiti ile başlanır. Seçimli genel kurul toplantıları bu Yönetmeliğin 45 inci maddesi hükümlerine tabidir.

Toplantının açılması, toplantı nisabı ve divan heyeti

MADDE 16 – (1) Genel kurul toplantıları, gerekli kontroller yapıldıktan ve gerekli nisap sağlandıktan sonra, yönetim kurulu başkanı veya yönetim kurulu başkanının vereceği yetki ile Genel Sekreter tarafından açılır.¹⁹

(2) Genel kurul toplantıları, hazirun cetvelinde yer alan üye sayısının yarısından bir fazlasının hazır bulunması ile yapılır. İlk toplantıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde müteakip toplantılarda çoğunluk aranmaz. Ancak, yönetim ve denetim kurulu asil ve yedek üye sayısı ile divan heyeti toplamı olan otuz üyeden az sayıda üye ile toplantı yapılamaz. Seçimli genel kurul toplantılarının ise otuz üyeden az olmamak kaydıyla hazirun cetvelinde yer alan üye sayısının en az beşte biri ile yapılması zorunludur.²⁰ Genel kurul kararları oy çokluğu ile alınır.

¹⁷ Değişiklik (15/4/2018) Önceki: Kuruluş genel kurulu, birliğin kurulması için müracaatta bulunan ihracatçıların en az yarısından bir fazlasının katılımı ile yapılır. Kuruluş genel kurul kararları oy çokluğu ile alınır.

¹⁸ Değişiklik (5/11/2022) “kimlik kartlarını” ifadesi “3/12/2019 tarihli ve 30967 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (n) bendinde sayılan kimlik belgelerinden birisini” şeklinde değiştirilmiştir.

¹⁹ Değişiklik (14/04/2011) 27905 sayılı RG ile ilgili maddede değişiklik yapılmıştır.

²⁰ Değişiklik (18/02/2022) Önceki: Genel kurul toplantıları, hazirun cetvelinde yer alan üye sayısının yarısından bir fazlasının hazır bulunması ile yapılır. İlk toplantıda çoğunluk sağlanamadığı takdirde müteakip toplantılarda çoğunluk aranmaz. Ancak, yönetim ve denetim kurulu asil ve yedek üye sayısı ile divan heyeti toplamı olan otuz üyeden az sayıda üye ile toplantı yapılamaz. Seçimli genel kurul toplantılarının ise otuz üyeden az olmamak kaydıyla hazirun cetvelinde yer alan üye sayısının yarısından bir fazlası ile yapılması zorunludur.

(3) Gerekli nisap sağlanamadığı takdirde, ilan edilen toplantı saatinden itibaren bir saat beklenir. Hazirun cetvelinde yer alan üye sayısı binden fazla olan birliklerde bu süre iki saattir. Seçimli genel kurullarda bu süreler birer saat ilave edilir. Bu sürenin dolduğu esnada hazirun cetvelini imzalamak üzere sırada bekleyenler olması durumunda, süre aşılsa dahi imzaların tamamlanması beklenir.²¹Yine nisap sağlanamaması halinde durum zabıtla tespit edilerek TİM'e ve Bakanlığa bildirilir.

(4) Genel kurul, toplantıda bulunan üyeler arasından açık oylama ile bir divan başkanı ve iki divan katibi seçer. Divan başkanı, genel kurul toplantısının kanun, yönetmelik, sair mevzuat ve diğer talimat hükümlerine göre yürütülmesinden sorumludur. Yönetim kurulu başkanı, yönetim ve denetim kurulu²² asil üyeleri ile seçimli genel kurullarda bu organlara aday olanlar divan heyetine seçilemez. (Değişiklik: 30.12.2017 tarih ve 30286 sayılı RG)

(5) Genel kurulun yapılamaması, yönetim kurulunun ibra edilememesi veya süresi dolan yönetim kurulu ve denetim kurulu yerine yenisinin seçilememesi hallerinde, genel kurul gündemindeki hususlar hakkında TİM'in önerisi üzerine Bakanlıkça karar verilir ve birlik işleri yönetim kurulunun teşekkül edeceği ilk seçimli genel kurula kadar genel sekreterlik tarafından yürütülür. (İlave: 14.04.2011 tarih ve 27905 sayılı RG)

Genel kurul tutanakları

MADDE 17 – (1) Genel kurula ilişkin kurul tutanakları Bakanlık temsilcisi, TİM temsilcisi, divan heyeti ve genel sekreter tarafından imzalanır.

Genel kurul kararları

MADDE 18 – (1) Genel kurulda kararlar oy çokluğu ile alınır ve tüm üyeler için bağlayıcıdır.

(2) Üyelerden birinin şahsını, firmasını ve temsil ettiği firmayı ilgilendiren bir hususun müzakeresinde ilgili üyenin oy hakkı yoktur.

(3) Genel sekreterlik, genel kurul toplantısında alınan kararları ve seçim sonuçlarını en geç yedi gün içerisinde TİM ve Bakanlığa bildirir.

Yönetim kurulu

MADDE 19 – (1) Yönetim kurulu, genel kurul tarafından aşağıdaki vasıfları haiz üyeler arasından dört yıl için liste halinde seçilen bir başkan ile on asil ve on yedek üyeden oluşur. Oy pusulasında, en üste başkan adayı, daha sonra asil üye adayları ve son olarak yedek üye adayları alt alta yazılır. Bir aday, birden fazla listede asil veya yedek olarak yer alamaz. Hizmet sektöründe faaliyet gösteren birliklerde, yönetim kurulunda temsil edilecek alt sektörler ile bunların temsilci sayıları TİM'in önerisi ile Bakanlık tarafından belirlenir.²³Yönetim kuruluna seçilme kriterleri divan başkanı tarafından hatırlatılır.

²¹ Değişiklik (15/4/2018) Önceki: (3) Gerekli nisap sağlanamadığı takdirde, ilan edilen toplantı saatinden itibaren bir saat beklenir. Hazirun cetvelinde yer alan üye sayısı binden fazla olan birliklerde bu süre iki saattir. Yine nisap sağlanamaması halinde durum zabıtla tespit edilerek TİM'e ve Bakanlığa bildirilir.

²² Değişiklik (30/12/2012) Önceki: Genel kurul, toplantıda bulunan üyeler arasından açık oylama ile bir divan başkanı ve iki divan katibi seçer. Divan başkanı, genel kurul toplantısının Kanun, yönetmelik, sair mevzuat ve diğer talimat hükümlerine göre yürütülmesinden sorumludur. Yönetim kurulu başkanı ve yönetim kurulu asil üyeleri ile seçimli genel kurullarda bu organlara aday olanlar divan heyetine seçilemez.

²³ Değişiklik (15/4/2018) Önceki: (1) Yönetim kurulu, genel kurul tarafından aşağıdaki vasıfları haiz üyeler arasından dört yıl için liste halinde seçilen bir başkan ile on asil ve on yedek üyeden oluşur. Oy pusulasında, en üste başkan adayı, daha sonra asil üye adayları ve son olarak yedek üye adayları alt alta yazılır. Bir aday, birden fazla listede asil veya yedek olarak yer alamaz. Yönetim kuruluna seçilme kriterleri divan başkanı tarafından hatırlatılır.

(2) Yönetim kurulu asil ve yedek üyeleri, birliğin iştirak konusuna giren maddelerden, son iki takvim yılı itibarıyla toplam ihracatı; tarım sektörlerinde 1.000.000.-ABD dolarından, sanayi ve madencilik sektörlerinde 5.000.000.-ABD dolarından az olmamak kaydıyla, ilgili sektörün son iki takvim yılındaki ihracatının ortalamasının en az onbinde biri oranında, fiili ihracat ve/veya dış ticaret sermaye şirketleri ve/veya sektörel dış ticaret şirketleri aracılığıyla ihraç kaydıyla satış ve/veya birlik onayına tabi tutulmak şartı ile özel fatura kapsamında ihracat sayılan satış yapan üyeler arasından seçilir.²⁴

(3) İştirak sahasında sektör ayrımı ve tanımı yapılmayan birliklerde onbinde bir oranı aranmaz; son iki takvim yılı itibarıyla ihracat toplamı için alt limit 1.000.000.-ABD doları olarak uygulanır. Bu fıkra hükmü, iştirak sahasında hizmet sektörü yer alan birlikler için de hizmet ihracatı bakımından uygulanır. İkinci fıkra ile bu fıkarda belirtilen miktar ve oranları Bakanlık, birliklerin sektörel ve bölgesel yapılanmaları ve genel ihracat performanslarını dikkate almak suretiyle, TİM'in görüşünü alarak iki katına kadar arttırmaya veya yarısına kadar azaltmaya yetkilidir.²⁵

(4) Yönetim Kurulu başkan veya üyeliğine bir tüzel kişinin seçilmiş olması halinde tüzel kişi, yönetim kurulunda, tabi olduğu mevzuat hükümlerine göre, temsilci bildirim tarihinden en az iki yıl öncesinden görev almış olmak kaydıyla; yönetim kurulu başkanı, yönetim kurulu üyesi, temsile yetkili ortaklardan biri veya temsile yetkili genel müdür ve genel müdür yardımcısı veya bunlarla eş değer bir unvanla görev yapan temsile yetkili yönetici durumundaki kanuni temsilcisi tarafından temsil edilir. Temsile yetkili olanların, bu yetkilerinin süresinin temsilci bildirim tarihinden iki yıl önceki zaman diliminde dolması ve aynı kişilerin bu süre içinde yeniden yetkili kılınmaları halinde, bu yetkinin temsilci bildirim tarihinden en az iki yıl öncesini kapsamaması şartı aranmaz. Tüzel kişilerin gerçek kişi temsilcilerinin ve gerçek kişi üyelerin belirtilen şartları haiz olup olmadığı Genel Sekreterlik tarafından ticaret sicilinden kontrol edilir.²⁶

(5) Seçilen asil üyeler, seçim sonuçlarının kesinleşmesini müteakiben yedi gün²⁷ içerisinde,

a) Tüzel kişileri temsil edecek gerçek kişiler için temsilci bildirim yazısını,²⁸

b) Seçilmiş olan gerçek kişiler ile tüzel kişilerin gerçek kişi temsilcilerinin, Kanunun 21 inci maddesinde belirtilen seçilmelerine engel bir durumlarının olmadığına ilişkin ilgili mercilerden alınacak belgeleri²⁹

c) Tüzel kişinin yönetim kurulunda, temsile yetkili genel müdür ve genel müdür yardımcısı veya bunlarla eş değer bir unvanla görev yapan temsile yetkili yönetici tarafından temsil edilecek olması halinde, kişinin tüzel kişi bünyesinde fiilen iki yıldır görev yaptığını gösterir son iki yıla ait Sosyal Güvenlik Kurumu Tescil ve Hizmet Dökümünü (Ekleme: 18.07.2025 tarih ve 32959 sayılı RG)

birlik genel sekreterliğine sunmakla yükümlüdür. Bu süre içerisinde kendisi veya temsilcisi için bu yükümlülüğünü yerine getirmeyen üyenin yönetim kurulu üyeliği düşer, yerine ilk sıradaki yedek üye geçer.

²⁴ Değişiklik (5/11/2022) "250.000.-ABD dolarından" ibaresi "1.000.000.-ABD dolarından" şeklinde, "1.000.000.-ABD dolarından" ibaresi "5.000.000.-ABD dolarından" şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkraya "fiili ihracat ve/veya" ibaresinden sonra gelmek üzere "dış ticaret sermaye şirketleri ve/veya sektörel dış ticaret şirketleri aracılığıyla" ibaresi eklenmiştir.

²⁵ Değişiklik (5/11/2022) "250.000.-ABD doları" ibaresi "1.000.000.-ABD doları" şeklinde değiştirilmiştir.

²⁶Değişiklik: (18/07/2025) Bir yıl ibaresi iki yıl olarak değiştirilmiştir. Değişiklik (5/11/2022) İlgili fıkraya "Tüzel kişilerin gerçek kişi temsilcilerinin ve gerçek kişi üyelerin belirtilen şartları haiz olup olmadığı Genel Sekreterlik tarafından ticaret sicilinden kontrol edilir." ifadesi eklenmiştir.

²⁷ Değişiklik (1/6/2023) Önceki: on iş günü

²⁸ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: Tüzel kişileri temsil edecek gerçek kişiler için temsilci bildirim yazısı ile bu maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen şartları haiz olduğuna ilişkin ticaret sicil gazetesi örneği veya sicil tasdiknamesini,

²⁹ Değişiklik: (18/07/2025) Önceki: Seçilmiş olan gerçek kişiler ile tüzel kişilerin gerçek kişi temsilcilerinin, Kanunun 21 inci maddesinde belirtilen seçilmelerine engel bir durumlarının olmadığına ilişkin ilgili mercilerden alınacak belgeleri birlik genel sekreterliğine sunmakla yükümlüdür. Bu süre içerisinde kendisi veya temsilcisi için bu yükümlülüğünü yerine getirmeyen üyenin yönetim kurulu üyeliği düşer, yerine ilk sıradaki yedek üye geçer.

(6) Herhangi bir nedenle asil üyeliklerin boşalması sonucu göreve çağrılan yedek üyeler, göreve davete ilişkin tebligatın tebellüğünden itibaren yedi gün³⁰ içerisinde, beşinci fıkranın (a), (b) ve (c)³¹ bentlerinde sayılan belgeleri birlik genel sekreterliğine sunmakla yükümlüdür. Bu süre içerisinde bu yükümlülüğünü yerine getirmeyen üyenin yönetim kurulu üyeliği düşer, yerine sonraki yedek üye geçer.

(7) Tüzel kişilerin, seçtikleri organlardaki görevleri devam ederken gerçek kişi temsilcilerini değiştirmeleri halinde, beşinci fıkranın (a), (b) ve (c)³² bentlerinde belirtilen belgeleri birlik genel sekreterliğine sunmalarına ilişkin yedi günlük süre³³, tüzel kişiliğin yeni temsilcisini gösterir temsil belgesinin birliğe tevdi tarihinde başlar. Bu fıkra kapsamında üyelere yapılacak tebligatta, bu yükümlülüğün süresinde yerine getirilmemesi halinde üyenin görevinin kendiliğinden sona ereceği belirtilir.

(8) Gerçek kişiler için kendisinin, tüzel kişiler için gerçek kişi temsilcisinin, Kanunun 21 inci maddesi uyarınca görev alma kabiliyeti bulunmadığı veya bu kabiliyeti sonradan yitirdiği anlaşılanların birlik organlarındaki üyelikleri bu tespitin yapıldığı tarihten itibaren kendiliğinden sona erer.

(9) Gerçek kişi temsilcilerinin bu maddenin dördüncü fıkrası uyarınca tüzel kişiyi temsil kabiliyeti bulunmadığı veya bu kabiliyeti sonradan yitirdiği anlaşılan tüzel kişilere bu durum derhal bildirilerek yedi gün³⁴ içerisinde bu maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen şartları haiz bir temsilci bildirmeleri istenir. Bu yükümlülüğün süresinde yerine getirilmemesi halinde üyenin görevi kendiliğinden sona erer.

(10) Seçimli genel kurulları takip eden her yılın Nisan ayı sonuna kadar genel sekreterliğe, gerçek kişi temsilcilerin tüzel kişiyi temsil etmeye devam ettiklerine dair yazılı bildirim yapılır.

(11) Bu maddenin ikinci ve üçüncü fıkrasına göre seçim tarihi itibarıyla seçilme yeterliliği bulunmadığı sonradan tespit edilenlerin üyelikleri bu tespitin yapıldığı tarihten itibaren kendiliğinden sona erer.

Yönetim kurulunun görevleri

MADDE 20 – (1)Yönetim kurulunun görevleri şunlardır;

- a) Birliğin çalışma programını uygulamak, işlerin yürütülmesi ile ilgili kararlar almak,
- b) Genel kurula sunulmak üzere teklifleri, raporları, bütçeyi ve hesapları hazırlamak ve harcamaları kontrol etmek,
- c) Olağan ve olağanüstü genel kurul toplantılarının gündemini hazırlamak ve üyeleri toplantıya çağırarak,
- ç) Sektör Kurulunda Yönetim Kurulu Başkanı ile birlikte yer alacak üyeleri belirlemek,
- d) TİM genel kurulunda birliği temsil edecek bir yönetim kurulu üyesini seçmek,
- e) Genel kurul ve ilgili sektör kurulunca kararlaştırılan işleri yürütmek,
- f) TİM'in koordinasyonu sağlamaya yönelik taleplerini değerlendirerek sonuçlandırmak,
- g) 3/9/2009 tarihli ve 27338 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İhracatçılar Meclisi ve İhracatçı Birlikleri İnsan Kaynakları Yönetmeliği³⁵ çerçevesinde kadro tespit çalışmalarında bulunmak,
- ğ) Bakanlığın olumlu görüşünü almak kaydıyla, genel sekreter ve yardımcılarını atamak,

³⁰ Değişiklik (1/6/2023) Önceki: on iş günü

³¹ Değişiklik (18/07/2025) (c) bendi ibaresi eklenmiştir.

³² Değişiklik (18/07/2025) (c) bendi ibaresi eklenmiştir.

³³ Değişiklik (1/6/2023) Önceki: on iş günü süresi

³⁴ Değişiklik (1/6/2023) Önceki: on iş günü

³⁵ Değişiklik (5/11/2022) "İnsan Kaynakları Yönetmeliği"

h) Giriş ve yıllık aidat ile nispi ödeme miktar ve oranlarının tespiti hususunda genel kurula öneride bulunmak,

ı) Hizmet karşılığı tahsil edilecek ücretlerin miktar ve oranlarını tespit etmek.

Başkan, başkan yardımcıları ve muhasip üye

MADDE 21 – (1) Yönetim kurulu üyeleri genel kurulun yapıldığı tarihten itibaren on beş gün içinde toplanarak üyeleri arasından sayıları ikiyi geçmemek üzere başkan yardımcılarını ve bir muhasip üyeyi seçer. Başkan yardımcılarının seçiminde, yönetim kurulu üyelerinin her başkan yardımcılığı için birer oy hakkı vardır.³⁶ Gerçek veya tüzel kişi üyeler aynı dönemde aynı sektörde faaliyet gösteren birden fazla birlikte yönetim kurulu başkanı, başkan yardımcısı veya üyesi olamaz. Bir gerçek kişi, tüzel kişi veya tüzel kişiyi temsil eden gerçek kişi, aynı birlikte, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra en fazla iki dönem başkanlık yapabilir ve bir daha aynı göreve yeniden seçilemez. Bu şekilde iki dönem başkanlık yapan kişiler aynı birlikte herhangi bir sebeple boşalan yönetim kurulu başkanlığından kalan görev süresini de tamamlayamaz. Birbirini takip eden iki seçimli genel kurul arasındaki zaman zarfında, birlik yönetim kurulu başkanlığında geçirilen süre, dört yıldan az olsa dahi bir dönem sayılır. Boşalan yönetim kurulu başkanlığının kalan görev süresini tamamlamak üzere seçilen yönetim kurulu başkanlığında geçirilen süre ve kuruluş genel kurulu ile seçimli genel kurul arasında birlik yönetim kurulu başkanlığında geçirilen süre dönemden sayılmaz. Bir gerçek kişi, tüzel kişi veya tüzel kişiyi temsil eden gerçek kişi herhangi bir sebeple boşalan yönetim kurulu başkanlığının kalan görev süresini tamamlamak üzere en fazla iki kez seçilebilir. Bu fıkra da belirtilen hallerde yönetim kurulu başkanlığında geçirilen süre her hâlükârda sekiz yılı geçemez.³⁷

(2) Birlik, yönetim kurulu başkanı veya yetkilendireceği başkan yardımcısı tarafından temsil edilir. Birliğin temsili için, Yönetim Kurulunun belirleyeceği sınırlar dahilinde Genel Sekretere de yetki verilebilir.³⁸

(3) Birden fazla birliğin işlerinin aynı genel sekreterlik tarafından yürütüldüğü durumlarda, ilgili birliklerin kamu kurum ve kuruluşları ile üçüncü kişiler nezdindeki ortak işlerinin yürütülmesi ve ortak temsili için yönetim kurulu başkanlarının oy çokluğuyla koordinatör başkan seçilir. Koordinatör başkanın seçiminde oyların eşit olması halinde son iki takvim yılında ihracatı daha fazla olan birliğin başkanının oy verdiği aday koordinatör başkan seçilmiş olur. Ayrıca genel sekreterliğin iki ila dört birliğe hizmet verdiği yerlerde bir, beş ve üzeri birliğe hizmet verdiği yerlerde iki koordinatör başkan yardımcısı seçilir. İki koordinatör başkan yardımcısının seçileceği durumlarda, oy kullanacak yönetim kurulu başkanlarının her bir başkan yardımcılığı için birer oy hakkı vardır.³⁹ İlgili birliklerin temsili için Genel Sekretere de yetki verilebilir.

(4) Birden fazla birliğin işlerinin aynı genel sekreterlik tarafından yürütüldüğü durumlarda, ortak gider ve işlere ilişkin kararlar aşağıda belirtilen usulle alınır:

a) Ortak işlerden, ortak giderlerin ve bu giderlere birliklerin katılım paylarının tespit edilmesi, kadro tespiti, personel alımı ve işten çıkarılması, üçüncü fıkra kapsamında genel sekreterin yetkilendirilmesi, gayrimenkul alımı satımı ve kiralınması, motorlu taşıt alım ve satımı ile bir aydan fazla süreli kiralınmasına ilişkin kararlar, ilgili tüm birliklerin yönetim kurulu başkanlarının en az üçte ikisinin katılacağı toplantıda, yine ilgili tüm birliklerin yönetim kurulu başkanlarının en az üçte iki çoğunluğu ile alınır. Ancak, üçte iki çoğunluğu sağlayanların temsil ettikleri birliklerin ilgili genel

³⁶ Değişiklik (5/11/2022) İlgili madde hükmüne “Başkan yardımcılarının seçiminde, yönetim kurulu üyelerinin her başkan yardımcılığı için birer oy hakkı vardır.” ifadesi eklenmiştir.

³⁷ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: Yönetim kurulu üyeleri genel kurulun yapıldığı tarihten itibaren on beş gün içinde toplanarak üyeleri arasından sayıları ikiyi geçmemek üzere başkan yardımcılarını ve bir muhasip üyeyi seçer. Gerçek veya tüzel kişi üyeler aynı dönemde aynı sektörde faaliyet gösteren birden fazla birlikte yönetim kurulu başkanı, başkan yardımcısı veya üyesi olamaz. Bir gerçek kişi, tüzel kişi veya tüzel kişiyi temsil eden gerçek kişi, aynı birlikte, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra en fazla iki dönem başkanlık yapabilir ve bir daha aynı göreve yeniden seçilemez.

³⁸ Değişiklik (4/3/2010): İlgili fıkra hükmünde değişiklik yapılmıştır.

³⁹ Değişiklik (5/11/2022): İlgili maddeye “İki koordinatör başkan yardımcısının seçileceği durumlarda, oy kullanacak yönetim kurulu başkanlarının her bir başkan yardımcılığı için birer oy hakkı vardır.” ifadesi eklenmiştir.

sekreterliğin ortak giderlerine katılım payları toplamının, toplam giderlerin en az yarısından fazlasına ulaşması zorunludur.

b) (a) bendinde belirtilenler dışındaki ortak gider ve işlere ilişkin kararlar, ilgili tüm Birliklerin yönetim kurulu başkanlarının en az üçte ikisinin katılacağı oylamada, oy çokluğu ile alınır. Genel sekreter ve yardımcısı atamalarına ilişkin kararlar, 26 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen çoğunluk ile alınır. Koordinatör başkanın katılmadığı toplantılara, yaşça kıdemli olan koordinatör başkan yardımcısı başkanlık eder. Oylamada eşitlik halinde koordinatör başkanın, koordinatör başkanın toplantıda yer almadığı durumlarda toplantıya başkanlık eden koordinatör başkan yardımcısının oy verdiği taraf çoğunluğu sağlamış olur.⁴⁰

c) (a) bendinde belirtilen usulle alınacak karar ile belirlenecek limitler dahilinde, ortak gider ve işlere ilişkin karar almaya Koordinatör Başkan yetkilendirilebilir.

Yönetim kurulu toplantıları

MADDE 22 – (1) Yönetim kurulu, ayda en az bir kez, üye sayısının yarısından bir fazlası olan en az yedi kişi ile toplanır. Yönetim kurulu toplantıları fiziksel veya elektronik ortamda gerçekleştirilebilir. Toplantılar tamamen elektronik ortamda yapılabileceği gibi, bazı üyelerin fiziken mevcut bulundukları bir toplantıya bir kısım üyelerin elektronik ortamda katılması yoluyla da icra edilebilir. Ancak, yönetim kurulu başkanı veya yardımcılardan biri bulunmadan toplantı yapılmaz. Genel sekreter veya vekili yönetim kurulu toplantılarında hazır bulunur. Genel sekreter veya vekilinin oy hakkı yoktur. Ayrıca, yönetim kurulu başkanı gerekli gördüğü hallerde yönetim kurulunu toplantıya çağırabilir. Toplantılarda kararlar çoğunlukla alınır. Oyların eşit olması halinde başkan veya toplantıya başkanlık eden başkan yardımcısının oy verdiği taraf çoğunluğu sağlamış olur. Üyelerin, şahsını veya temsil ettiği firmayı ilgilendiren bir hususun müzakeresinde oy hakkı yoktur. Toplantıya katılımın kısmen veya tamamen elektronik ortamda olması halinde yönetim kurulu toplantı katılım ve karar yeter sayısına ilişkin hükümler aynen uygulanır.⁴¹

(2) TİM veya ihracatçı birlikleri tarafından yapılan görevlendirmeler, bir faaliyet yılında iki defadan fazla olmamak kaydıyla kendisinin doktor raporu ile tevsik edilen sağlık mazeretleri ile eşi, çocuğu, annesi, babası veya kardeşinin vefatı halleri haricinde, art arda üç defa veya her halükarda bir faaliyet yılı içinde toplam beş defa yönetim kurulu toplantısına katılmayan üyenin üyeliği kendiliğinden sona erer. Yerine ilk sıradaki yedek üye geçer. Genel sekreter, üyelerin toplantıya iştirakini izleyip bu madde çerçevesinde gerekli işlemleri yerine getirmekle yükümlüdür. Yönetim kurulu toplantılarına yönetim kurulu başkanı ve genel sekreterce gerekli görülen personel dışında kimse giremez. Yönetim kurulu toplantılarında vekaleten oy kullanılamaz.⁴²

(3) Yönetim kurulu asil üyeliğinin herhangi bir şekilde boşalması halinde yerine ilk sıradaki yedek üye geçer. Yönetim kurulu başkanlığının herhangi bir sebeple boşalması halinde ise yapılacak ilk yönetim kurulu toplantısında yönetim kurulu üyeleri arasından ilk seçimli genel kurula kadar başkan seçilir. Boşalan üyeliğin yerine ilk sıradaki yedek üye yönetim kuruluna girer.

⁴⁰ Değişiklik (18/11/2014). Dördüncü fıkranın (a) ve (b) bendinde değişiklikler yapılmıştır.

⁴¹ Değişiklik (12/6/2020) Önceki: (1) Yönetim kurulu, ayda en az bir kez, üye sayısının yarısından bir fazlası olan en az yedi kişi ile toplanır. Ancak, yönetim kurulu başkanı veya yardımcılardan biri bulunmadan toplantı yapılmaz. Genel sekreter veya vekili yönetim kurulu toplantılarında hazır bulunur. Genel sekreter veya vekilinin oy hakkı yoktur. Ayrıca, yönetim kurulu başkanı gerekli gördüğü hallerde yönetim kurulunu toplantıya çağırabilir. Toplantılarda kararlar çoğunlukla alınır. Oyların eşit olması halinde başkan veya toplantıya başkanlık eden başkan yardımcısının oy verdiği taraf çoğunluğu sağlamış olur. Üyelerin, şahsını veya temsil ettiği firmayı ilgilendiren bir hususun müzakeresinde oy hakkı yoktur.

⁴² Değişiklik (1/6/2023) Önceki: (2) TİM veya ihracatçı birlikleri tarafından yapılan görevlendirmeler, kendisi, eşi, çocuğu, annesi veya babasının doktor raporu ile tevsik edilen sağlık mazeretleri ile eşi, çocuğu, annesi veya babasının vefatı halleri haricinde, art arda üç defa veya her halükarda bir takvim yılı içinde toplam beş defa yönetim kurulu toplantısına katılmayan üyenin üyeliği kendiliğinden sona erer. Yerine ilk sıradaki yedek üye geçer. Genel sekreter, üyelerin toplantıya iştirakini izleyip bu madde çerçevesinde gerekli işlemleri yerine getirmekle yükümlüdür. Yönetim kurulu toplantılarına yönetim kurulu başkanı ve genel sekreterce gerekli görülen personel dışında kimse giremez. Yönetim kurulu toplantılarında vekaleten oy kullanılamaz.

(4) Yönetim Kurulu üye sayısının, başkan dahil onbirin altına inmesi halinde, bu Yönetmeliğin ilgili maddeleri çerçevesinde yönetim kurulunun kalan görev süresini tamamlamak üzere, yönetim kurulu asil ve yedek üyeleri için altmış gün içerisinde⁴³ seçim yapılmasını teminen genel kurul yönetim kurulu tarafından olağanüstü toplantıya çağrılır ve yeni Yönetim Kurulu oluşana kadar mevcut yönetim kurulu görevine devam eder. Ancak bu sayının yedinin altına inmesi halinde seçime kadar birliğin işleri genel sekreter tarafından yürütülür.

(5) Yönetim kurulu başkan ve üyelerinin temsil ettikleri şirketin merkezinin birlik merkezinin dışında bir ilde bulunması veya yönetim kurulu toplantılarının birlik merkezinin bulunduğu il dışındaki bir yerde yapılması halinde üyelerin ulaşım, konaklama, katılım ve iâşe masrafları belgelendirilmesi kaydıyla ilgili birlikçe karşılanır. Ayrıca, yönetim kurulu üyelerinin yurtiçi ve yurtdışı geçici görevlendirmelerinde, üyelerin ulaşım, konaklama, katılım ve iâşe masrafları belgelendirilmesi kaydıyla yönetim kurulu kararına istinaden ilgili birlikçe karşılanır. Yönetim kurulu üyelerine, bunun dışında herhangi bir ödeme yapılamaz. Yurtiçi ve yurtdışı seyahatlere ilişkin diğer usul ve esaslar TİM tarafından belirlenir.⁴⁴

(6) Yönetim kurulunca kanun ve sair mevzuat hükümlerine aykırı karar alınamaz. Genel Sekreter alınan kararların kanun ve sair mevzuat hükümleri ile Bakanlık yazılı talimatlarına uygun olmasını sağlamakla yükümlüdür. Alınan kararların mevzuata uygunluğu konusunda tereddüt hasıl olması halinde Kanunun 23 üncü maddesinin dördüncü fıkrası çerçevesinde işlem tesis edilir.⁴⁵

Karar defteri

MADDE 23 – (1) Yönetim kurulunun, sayfaları müteselsil olarak numaralanmış noter tasdikli bir karar defteri bulunur. Alınan kararlar toplantı raportörü tarafından karar numarası, tarih ve saat belirtilmek suretiyle deftere geçirilerek, toplantıda hazır bulunan üyelere toplantıyı terk etmeden imzalatılır. Bu mümkün olmadığı takdirde, imza işlemleri en geç bir sonraki toplantıya kadar tamamlanır. Toplantıya katılımın kısmen veya tamamen elektronik ortamda olması halinde karar elektronik imza ile imzalatılır.⁴⁶

(2) Toplantıdaki görüşmelere ait muhalefet şerhlerini de ihtiva eden tutanaklar ise bilahare imzaya hazır hale getirilerek imza işlemleri bir sonraki toplantıya kadar tamamlanarak tutanağın aslı defterin ilgili sayfasına eklenir.

(3) Karar defterine ayrıca toplantıya katılmayan üyelerin isimleri ile var ise 22 nci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen mazeretleri yazılır.

(4) Yönetim kurulu toplantısına katıldığı halde, Genel Sekreterlik tarafından yapılan bildirimle rağmen yönetim kurulu kararını imzalamayan üye toplantıya katılmamış sayılır.⁴⁷

(5) Birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü⁴⁸ fıkraların hükümleri, sektör kurulları için de geçerlidir.

⁴³ Değişiklik (30/12/2017) Önceki: Yönetim Kurulu üye sayısının, başkan dahil onbirin altına inmesi halinde, bu Yönetmeliğin ilgili maddeleri çerçevesinde yönetim kurulunun kalan görev süresini tamamlamak üzere, yönetim kurulu asil ve yedek üyeleri için seçim yapılmasını teminen genel kurul yönetim kurulu tarafından olağanüstü toplantıya çağrılır ve yeni Yönetim Kurulu oluşana kadar mevcut yönetim kurulu görevine devam eder. Ancak bu sayının yedinin altına inmesi halinde seçime kadar birliğin işleri genel sekreter tarafından yürütülür.

⁴⁴ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: Yönetim kurulu başkan ve üyelerinin temsil ettikleri şirketin merkezinin birlik merkezinin dışında bir ilde bulunması veya yönetim kurulu toplantılarının birlik merkezinin bulunduğu il dışındaki bir yerde yapılması veya yönetim kurulu üyelerinin diğer yurtiçi ve yurtdışı geçici görevlendirmelerinde, üyelerin sadece ulaşım, konaklama, katılım ve iâşe masrafları belgelendirilmesi kaydıyla yönetim kurulu kararına istinaden ilgili birlikçe karşılanır. Yönetim kurulu üyelerine, bunun dışında herhangi bir ödeme yapılamaz. Yurtiçi ve yurtdışı seyahatlere ilişkin diğer usul ve esaslar TİM tarafından belirlenir.

⁴⁵ Değişiklik (05/11/2022): İlgili madde hükmüne yeni fıkra eklemiştir.

⁴⁶ Değişiklik (12/6/2020) Önceki: (1) Yönetim kurulunun, sayfaları müteselsil olarak numaralanmış noter tasdikli bir karar defteri bulunur. Alınan kararlar toplantı raportörü tarafından karar numarası, tarih ve saat belirtilmek suretiyle deftere geçirilerek, toplantıda hazır bulunan üyelere toplantıyı terk etmeden imzalatılır. Bu mümkün olmadığı takdirde, imza işlemleri en geç bir sonraki toplantıya kadar tamamlanır.

⁴⁷ Değişiklik (05/11/2022): İlgili madde hükmüne yeni fıkra eklemiştir.

⁴⁸ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: “Bu maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkra hükümleri, sektör kurulları için de geçerlidir.”

Denetim kurulu ve görevleri

MADDE 24 – (1) Birliklerin faaliyetlerini ve hesaplarını denetlemek amacıyla denetim kuruluna, genel kurul tarafından genel kurula iştirak hakkını haiz üyeler arasından dört yıl süre için üç asil ve üç yedek üye seçilir.

(2) Denetim kuruluna seçilen tüzel kişileri temsil edecek gerçek kişilerle ilgili olarak, 19 uncu maddenin dördüncü ila onuncu⁴⁹ fıkraları uygulanır.

(3) İki faaliyet yılında iki defadan fazla olmamak kaydıyla kendisinin doktor raporu ile tevsik edilen sağlık mazeretleri ile eşi, çocuğu, annesi, babası veya kardeşinin vefatı halleri haricinde, art arda üç defa veya her halükarda iki faaliyet yılı içinde toplam beş defa denetim raporunda imzası bulunmayan üyenin üyeliği kendiliğinden sona erer. Denetim kurulu asil üyeliğinin herhangi bir nedenle boşalması halinde, yerine ilk sıradaki yedek üye geçer.”⁵⁰

(4) Denetim kurulu üyelerinin Kanun çerçevesinde birliğin denetimine ilişkin işlemlerle ilgili isteyecekleri her türlü bilgi ve belgeyi ibraz etmek, gerektiğinde kopyasını vermek ve gerekli ortamı sağlamakla genel sekreter ve yönetim kurulu yükümlüdür.

(5) Denetim kurulunun görevleri şunlardır:

a) Mevzuat ve genel kurul kararları çerçevesinde birliklerin hesap, işlem ve faaliyetlerini devamlı ve düzenli bir şekilde denetleyip üçer aylık raporlar yayımlamak.

b) Genel kurul toplantıları için denetim raporları hazırlamak.

(6) Denetim kurulu üyeleri, yönetim kurulu başkanının daveti üzerine yönetim kurulu toplantılarına; Bakanlık, TİM ve İhracatçı Birliklerinin daveti üzerine sektörel ve/veya istişari nitelikteki toplantılara iştirak edebilir.⁵¹

(7) Denetim kurulu üyelerine icra görevi verilemez.⁵²

(8) Denetim kurulu üyelerinin görev nedeniyle ve altıncı fıkra kapsamında⁵³ yapacakları seyahatlere ilişkin masraflar konusunda, 22 nci maddenin beşinci fıkrası hükümleri uygulanır.”

Yönetim Kurulu ve Denetim Kurulunun görev süresi

MADDE 25 – (1) Yönetim kurulları ve denetim kurullarının dört yıllık görev süresi, seçildikleri olağan genel kurul ile bunu takip eden dördüncü olağan genel kurul arasındaki dönemi kapsar.

(2) Olağanüstü genel kurulda seçilen yönetim kurulu ve denetim kurulu üyeleri, önceki yönetim kurulu ve denetim kurulunun görev sürelerini tamamlamak üzere görev yapar. Yeni kurulan birliklerin, yönetim kurulu ve denetim kurulu üyelerinin görev süreleri, seçimlerin eşzamanlı yapılmasını teminen, diğer birliklerin seçimli genel kurullarına kadardır.

⁴⁹ Değişiklik (30/12/2017) Önceki: Denetim kuruluna seçilen tüzel kişileri temsil edecek gerçek kişilerle ilgili olarak, 19 uncu maddenin dördüncü ve beşinci fıkraları uygulanır.

⁵⁰ Değişiklik (1/6/2023) Önceki: Kendisi, eşi, çocuğu, annesi veya babasının doktor raporu ile tevsik edilen sağlık mazeretleri ile eşi, çocuğu, annesi veya babasının vefatı halleri haricinde, art arda üç defa veya her halükarda iki takvim yılı içinde toplam beş defa denetim raporunda imzası bulunmayan üyenin üyeliği kendiliğinden sona erer. Denetim kurulu asil üyeliğinin herhangi bir nedenle boşalması halinde, yerine ilk sıradaki yedek üye geçer. (Değişiklik: 12.03.2014 tarih ve 28939 sayılı RG)

⁵¹ Değişiklik (5/11/2022): İlgili madde hükmüne yeni fıkra eklemiştir.

⁵² Değişiklik (5/11/2022): İlgili madde hükmüne yeni fıkra eklemiştir.

⁵³ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: “(6) Denetim kurulu üyelerinin görev nedeniyle yapacakları seyahatlere ilişkin masraflar konusunda, 22 nci maddenin beşinci fıkrası hükümleri uygulanır.”

Genel Sekreterlik ve Genel Sekreterin görevleri

MADDE 26 – (1) Genel sekreterlik, bir genel sekreter ve sayısı birliklerin ihracat performansı ile üye sayısı dikkate alınarak üçten fazla olmamak üzere genel sekreter yardımcısı ile birlik personelinin oluşur.

(2) Genel sekreter ve yardımcısı olarak atanabilmek için,

a) Türk vatandaşı olmak,

b) Askerlik görevini tamamlamış veya bu görevden muaf olmak,

c) Kamu haklarından yoksun bulunmamak,

ç) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından mahkum olmamak,

d) Görevini devamlı yapmasına engel olabilecek vücut veya akıl sağlığı sorunu bulunmamak⁵⁴,

e) Üniversitelerin dört yıllık eğitim veren fakülte veya yüksekokullarından ya da bunlara denkliği Yüksek Öğretim Kurulu tarafından onaylanmış yabancı fakülte veya yüksekokullardan mezun olmak,⁵⁵

f) Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (C) seviyesinde olmak üzere veya dil yeterliği bakımından bunlara denkliği ÖSYM tarafından kabul edilen⁵⁶ ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olmak,

g) Genel Sekreterliklerde veya ekonomi, finans, yatırım, dış ticaret, uluslararası ilişkiler ve tanıtım alanları ile Birliklerin faaliyet gösterdiği alanlardaki kamu kurumları ve/veya özel kuruluşlarda; genel sekreterlik için en az yedi yıl, genel sekreter yardımcısı için en az beş yıl çalışmış olmak,⁵⁷

şartları aranır.

(3) Genel sekreter, birlik işlerinin sevk ve idaresiyle görevli ve yetkili amirdir. Genel sekreter ve genel sekreter yardımcısı, Bakanlığın olumlu görüşünü almak kaydıyla yönetim kurulu tarafından; genel sekreterliğin birden fazla birlikten oluşması halinde ise, Bakanlığın olumlu görüşünü almak kaydıyla, birliklerin yönetim kurulu kararlarına istinaden yönetim kurulu başkanları tarafından oy çokluğu esasına göre alınacak karar ile atanır.⁵⁸

(4) Genel sekreter, mevzuat, Bakanlık talimatları,⁵⁹ genel kurul veya yönetim kurulu tarafından kendisine verilen görev ve yetkilerini veya bunların bir kısmını yardımcılara veya birim amirlerine devredebilir. Görevli veya izinli olduğu süre için yardımcılardan birini, genel sekreter yardımcısının bulunmadığı hallerde ise en kıdemli birim amirlerinden birini vekil tayin eder.

(5) Genel sekreterliğe vekalet edenler genel sekreterliğin tüm görevlerini yerine getirmekle görevli ve yetkili olup yaptıkları bu iş ve işlemlerden sorumludurlar.

(6) Genel sekreter ve genel sekreter yardımcılarının görevden alınmaları, atanmalarında uygulanan usul ve esaslara göre yapılır.

⁵⁴ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: Görevini devamlı yapmasına engel olabilecek vücut veya akıl hastalığı veya vücut sakatlığı ile özürlü bulunmamak

⁵⁵ Değişiklik (11/10/2011)

⁵⁶ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: YDS'den 70 puan veya buna denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olmak,

⁵⁷ Değişiklik (11/10/2011)

⁵⁸ Değişiklik (9/3/2024): “Boşalan veya yeni ihdas edilen kadrolara otuz gün içinde Bakanlığın olumlu görüşü alınarak atama yapılamaması halinde atama Bakanlık tarafından resen yapılabilir.” Cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

⁵⁹ Değişiklik (5/11/2022): İlgili madde hükmüne “Bakanlık talimatları” ibaresi eklenmiştir.

(7) Genel sekreterin görevleri şunlardır;

a) Birlik veya birliklerin işlerinin yürütülmesini sağlamak,

b) Genel Kurulun zamanında toplanabilmesi için her türlü hazırlıkları yapmak, genel kurul gündeminin yönetim kurulu tarafından düzenlenebilmesi için gerekli hazırlık ve çalışmaları yaparak, duyurunun bu Yönetmeliğin ilgili maddelerinde belirtilen şekilde Genel Kurul üyelerine usulüne uygun olarak yapılmasını sağlamak,

c) Birliğin seçimle işbaşına gelen organlarının toplantılarının gerçekleştirilebilmesi için gerekli her türlü hazırlıkları yapmak,

ç) Genel kurulda alınan kararların gereğinin yerine getirilmesini sağlamak,

d) Yönetim kurulu toplantılarının gündemini yönetim kurulu başkanı veya vekili ile birlikte hazırlamak, gündemi toplantı tarihinden önce üyelere göndermek,

e) Yönetim kurulunda alınan kararları takip etmek ve sonuçlandırmak ve kararların gereğinin zamanında yerine getirilmesini sağlamak,

f) Genel kurula sunulmak üzere birliğin bir yıllık faaliyeti hakkında yönetim kurulunca hazırlanacak raporun zamanında tanzimi için gerekli her türlü tedbiri almak,

g) Kamu kurumlarınca bilgi istenilen konularda gerekli çalışmaları yapmak, kamu kurumlarına verilecek bilgi hakkında gerektiğinde başkan veya vekilinin onayını alarak gereğini yerine getirmek,

ğ) Birliğin yıllık gelir ve gider bütçesine ilişkin çalışmalar yaparak, yönetim kuruluna sunmak,

h) Her ay yönetim kuruluna, aylık gelirler, harcamalar ve finansal işlemler hakkında bilgi sunmak, bütçe dönemi sonunda aktif ve pasif hesaplarını izah eden bilanço ve bilanço döneminde gelir ve gider tabloları ile izahnameleri yönetim kurulunun onayına sunmak,

ı) Birlik personelinin disiplin amiri sıfatıyla, her kademedeki personeli denetlemek; mevzuat ve yönetim kurulu tarafından verilen görevleri birlik bünyesinde kurulmuş bulunan birimler vasıtasıyla yerine getirmek,⁶⁰

i) Personelin verimli şekilde çalışabilmesi için gerekli her türlü tedbiri almak, mesai saatlerinde görevleri başında bulunmalarını denetlemek, personel servisinde personel özlük dosyalarının usulüne göre düzenlenmesini ve saklanmasını sağlamak,

j) Birlik hizmetlerinin yerine getirilmesi için satın alınacak veya yaptırılacak iş ve hizmetlerle ilgili her türlü araç ve gerecin mevzuata uygun olarak teminini, yaptırılmasını, demirbaş ve ayniyat kayıtlarının düzenlenmesini ve saklanmasını sağlamak,

k) Mevzuatın uygulanmasında, üyelerin birliğe intikal ettirecekleri tereddütlerin giderilmesi için gerekli çalışmaları yapmak ve yönetim kurulunu bilgilendirmek,

l) Kanun, yönetmelik ve tebliğ hükümleri ile bu mevzuat çerçevesinde Bakanlıkça⁶¹ verilecek talimatların ve alınan kararların uygulanmasını sağlamak,

m) Birliğin her türlü evrak ve belgelerinin, gerekli süreler boyunca muhafaza edilmesini sağlamak,

n) Birliğin, TİM ve Bakanlıkla gerekli koordinasyonunu sağlamak.

(8) Genel Sekretere kanun ve sair mevzuat ile Bakanlığın yazılı talimatlarına aykırı görev ve talimat verilemez. Bu fıkranın uygulanmasında tereddüt hasıl olması halinde Kanunun 23 üncü maddesinin dördüncü fıkrası çerçevesinde işlem tesis edilir.⁶²

⁶⁰ Değişiklik (15/6/2012)

⁶¹ Değişiklik (5/11/2022): İlgili fıkraya “Bakanlıkça” ibaresi eklenmiştir

⁶² Değişiklik (5/11/2022): İlgili madde hükmüne yeni fıkra eklenmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Sektör Kurulları ve Sektörler Konseyi

Sektör kurulları ve toplantıları

MADDE 27 – (1) Sektörel politikaların belirlenmesi ve geliştirilmesi, ihracat, üretim, ambalaj ve kalite standartlarının uluslararası normlara göre tespiti ile birlikler arasında uyum ve koordinasyonun sağlanması amacıyla çalışmalar yapmak üzere, aynı sektördeki birlik yönetim kurullarının başkanları ile son iki takvim yılına göre bu maddenin ikinci fıkrasında belirlenen ihracat performans kriterlerini sağlayan birlik yönetim kurullarınca kendi üyeleri arasından belirlenen ilave temsilcilerden dört yıl süre ile görev yapmak üzere ilgili sektör kurulu oluşur.

(2) Birliklerin sektör kurullarındaki ilave temsilcilerinin sayısı, son iki takvim yılındaki ihracatlarının, ilgili sektörün son iki takvim yılındaki toplam ihracatındaki yüzdelik payının 10'a bölünmesiyle elde edilen sayıdır. Bu sayının ondalıklı çıkması halinde, 0,5'ten fazla olan (0,5 dahil) ondalık kısım yukarı, az olan ondalık kısım aşağı yuvarlanır. Bu hesap, birliklerin kayıt rakamları esas alınarak TİM Genel Sekreterliğince yapılır ve ilgili birlikler ile Bakanlığa bildirilir.

(3) İstigal alanında birden fazla sektör bulunan birlikler, en çok ihracat yaptığı sektörün sektör kurulunda temsil edilir. Sektör kurulu, birliklerin genel kurullarını tamamlayarak yönetim kurullarının oluşmasını müteakip en geç mayıs ayının yirmisine kadar yapılacak ilk toplantısında kendi üyeleri arasından oy çokluğu ile önce başkanı, sonra da aynı birlik yönetim kurulundan olmamak kaydıyla iki başkan yardımcısını seçer. Başkan yardımcılarının seçiminde, sektör kurulu üyelerinin her başkan yardımcılığı için birer oy hakkı vardır. Başkan ve başkan yardımcılarının seçiminin açık ya da kapalı oylama ile yapılmasına oy çokluğu ile karar verilir. Kapalı oylama yapılması durumunda, adaylar için birleşik oy pusulası düzenlenir. Adayların adlarının karşısındaki özel yer işaretlenmek suretiyle oy kullanılır. Seçilecek üye sayısından fazla adayın tercih edildiği pusulalar geçersiz sayılır. Oylamada eşitlik halinde, yalnızca eşit oy alanlar için olmak üzere tekrar oylama yapılır. Tekrar eşitlik olması halinde, eşit oy alanlar arasında kura çekilir.⁶³

(4) Tek birlik bulunan sektörlerde birlik yönetim kurulu aynı zamanda sektör kuruludur.

(5) Sektör kurulu başkan ve başkan yardımcılarının, sektörler konseyinde temsil edilebilmeleri için aynı zamanda temsil ettikleri birliklerin TİM delegeleri olmaları zorunludur.

(6) Sektör kurulları, başkanın daveti üzerine en az üç ayda bir toplanır. Sektör kurulları toplantıları fiziksel veya elektronik ortamda gerçekleştirilebilir. Toplantılar tamamen elektronik ortamda yapılabileceği gibi, bazı üyelerin fiziken mevcut bulundukları bir toplantıya bir kısım üyelerin elektronik ortamda katılması yoluyla da icra edilebilir.⁶⁴

(7) TİM veya ihracatçı birlikleri tarafından yapılan görevlendirmeler, görev süresi içerisinde iki defadan fazla olmamak kaydıyla kendisinin doktor raporu ile tevsik edilen sağlık mazeretleri ile eşi, çocuğu, annesi, babası veya kardeşinin vefatı halleri haricinde, art arda üç defa veya görev süresi içerisinde toplam beş defa sektör kurulu toplantısına katılmayan üyenin üyeliği kendiliğinden sona erer. Yerine ilgili birliğin yönetim kurulu üyeleri arasından tespit edeceği bir temsilci atanır.⁶⁵

(8) Sektör kurulu toplantıları üye sayısının en az yarısından bir fazlası ile yapılır. Kararlar toplantıya katılanların üçte iki çoğunluğuyla alınır ve tüm birlikler için bağlayıcıdır. Toplantıya

⁶³ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: “(3) İstigal alanında birden fazla sektör bulunan birlikler, en çok ihracat yaptığı sektörün sektör kurulunda temsil edilir. Sektör kurulu, birliklerin genel kurullarını tamamlayarak yönetim kurullarının oluşmasını müteakip en geç mayıs ayının yirmisine kadar yapılacak ilk toplantısında kendi üyeleri arasından oy çokluğu ile önce başkanı, sonra da aynı birlik yönetim kurulundan olmamak kaydıyla iki başkan yardımcısını seçer. Başkan ve başkan yardımcılarının seçimi açık ya da kapalı oylama ile yapılabilir. Oylamada eşitlik halinde, yalnızca eşit oy alanlar için olmak üzere tekrar oylama yapılır. Tekrar eşitlik olması halinde, eşit oy alanlar arasında kura çekilir.”

⁶⁴ Değişiklik (12/6/2020) Önceki: Sektör kurulları, başkanın daveti üzerine en az üç ayda bir toplanır.

⁶⁵ Değişiklik (1/6/2023) Önceki: (7) TİM veya ihracatçı birlikleri tarafından yapılan görevlendirmeler, kendisi, eşi, çocuğu, annesi veya babasının doktor raporu ile tevsik edilen sağlık mazeretleri ile eşi, çocuğu, annesi veya babasının vefatı halleri haricinde, art arda üç defa veya görev süresi içerisinde toplam beş defa sektör kurulu toplantısına katılmayan üyenin üyeliği kendiliğinden sona erer. Yerine ilgili birliğin yönetim kurulu üyeleri arasından tespit edeceği bir temsilci atanır.

katılımın kısmen veya tamamen elektronik ortamda olması halinde sektör kurulu toplantı katılım ve karar yeter sayısına ilişkin hükümler aynen uygulanır ve alınan kararlar elektronik imza ile imzalatılır.

66

(9) Sektör kurulunun sekretarya görevini başkanın üyesi olduğu ihracatçı birliğinin faaliyetlerini yürüten genel sekreterlik, sektör koordinatörü sıfatıyla yürütür. Sektör koordinatörü genel sekreterlik, üyelerin toplantıya iştirakini izleyip bu madde çerçevesinde gerekli işlemleri yerine getirmekle yükümlüdür.

(10) Sektör kurulu toplantılarına katılan üyelerin yol ve konaklama masrafları kendi birliklerince karşılanır.

Sektörler konseyi

MADDE 28 – (1) Sektörler konseyi, TİM genel kurul delegesi olan sektör kurulları başkan veya başkan yardımcıları arasından, ilgili sektörün TİM genel kurulu delegeleri tarafından dört yıl için seçilecek birer asil ve birer yedek üyeden oluşur.

(2) Sektörler konseyi seçimi için delege tespitinde, birliklerin ilgili sektördeki ihracat performansları dikkate alınır. İstigal konuları arasında birden fazla sektör bulunan birliklerin delegeleri, toplam ihracatları içinde en fazla paya sahip sektörün delegeleri olarak kabul edilir. Bu hesap, TİM Genel Sekreterliğince yapılır ve birlikler ile Bakanlığa bildirilir.

(3) Sektörler konseyi asil üyeliğinin boşalması halinde yerine yedek üye geçer.

(4) Sektörler Konseyi, TİM yönetim kuruluna faaliyetleri ve sektörlerle ilgili tavsiyelerde bulunabilir.

(5) Sektörler konseyinin görevleri şunlardır:

a) İhracat politikalarının geliştirilmesine yönelik genel ve sektörel toplantılar düzenlemek, raporlar hazırlamak, görüş ve önerilerde bulunmak,

b) İhracatla ilgili olarak gerek sektörler gerekse özel kuruluşlar arasında temas ve koordinasyonu sağlamak,

c) İhracatla ilgili gelişmeleri değerlendirmek amacıyla birlikler arasında koordinasyonu sağlamak,

ç) Kendi üyeleri arasından TİM Yönetim Kurulu üyelerini seçmek,

d) Kanunla verilen diğer görevleri yapmak,

e) Yukarıdaki görevlerin yerine getirilmesinde TİM ve Bakanlık ile gerekli koordinasyonu sağlamak.

Sektörler konseyi toplantıları

MADDE 29 – (1) Sektörler konseyi, TİM başkanının çağrısı üzerine en az üç ayda bir olmak üzere ve asil üyelerinin yarısından bir fazlası ile toplanır. Toplantılara, aynı genel sekreterlik çatısı altında olup sektörler konseyinde hiçbirinin temsilcisi bulunmayan birlik/birliklerin yönetim kurulu başkanı/koordinatör başkanı, oy hakkı olmaksızın iştirak eder. Sektörler konseyi toplantıları fiziksel veya elektronik ortamda gerçekleştirilebilir. Sektörler konseyi toplantıları tamamen elektronik ortamda yapılabileceği gibi, bazı üyelerin fiziken mevcut bulundukları bir toplantıya bir kısım üyelerin elektronik ortamda katılması yoluyla da icra edilebilir.⁶⁷

⁶⁶ Değişiklik (12/6/2020) Önceki: Sektör kurulu toplantıları üye sayısının en az yarısından bir fazlası ile yapılır. Kararlar toplantıya katılanların üçte iki çoğunluğuyla alınır ve tüm birlikler için bağlayıcıdır.

⁶⁷ Değişiklik (12/6/2020) Önceki: (1) Sektörler konseyi, TİM Başkanının çağrısı üzerine en az üç ayda bir olmak üzere ve asil üyelerinin yarısından bir fazlası ile toplanır. Toplantılara, aynı genel sekreterlik çatısı altında olup sektörler konseyinde

(2) Kararlar toplantıya katılanların üçte iki çoğunluğunun oyları ile alınır. Toplantıya katılımın kısmen veya tamamen elektronik ortamda olması halinde sektörler konseyi toplantı katılım ve karar yeter sayısına ilişkin hükümler aynen uygulanır ve alınan kararlar elektronik imza ile imzalatılır.⁶⁸

(3) TİM tarafından yapılan görevlendirme haricinde mazeretli⁶⁹ veya mazeretsiz olarak son on iki ay içerisinde yapılan toplantıların yarısından bir fazlasına katılmayan üyenin üyeliği kendiliğinden sona erer.⁷⁰ Yerine yedek üye geçer. TİM genel sekreteri, konsey üyelerinin toplantıya iştirakini izleyip bu madde çerçevesinde gerekli işlemleri yerine getirmekle yükümlüdür.

(4) Sektörler konseyi toplantılarına katılan üyelerin yol ve konaklama masrafları kendi birliklerince karşılanır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Türkiye İhracatçılar Meclisi

TİM'in organları

MADDE 30 – (1) TİM'in organları şunlardır:

- a) Genel Kurul,
- b) Yönetim Kurulu,
- c) Denetim Kurulu,
- ç) Genel Sekreterlik.

Genel kurul

MADDE 31 – (1) Genel kurul, her yıl birliklerin olağan genel kurul toplantılarının tamamlanmasını müteakip Haziran ayı içinde İstanbul'da veya birlik genel sekreterliği olan illerden birinde toplanır. TİM olağan ve olağanüstü genel kurul toplantıları delegelerin en az yarısından bir fazlasının iştiraki ile toplanır. İlk toplantıda nisap sağlanamadığı takdirde, ikinci toplantı, nisap koşulu aranmadan yapılır. Ancak, her halükarda sektörler konseyi asil ve yedek üye sayısı, denetim kurulu asil ve yedek üye sayısı ile divan heyeti üye sayısının toplamından az sayıda delege ile genel kurul yapılamaz.

(2) Birliklerin yönetim kurulu başkanları genel kurulun tabii üyesidir. Ayrıca genel kurula her birlik yönetim kurulunca tespit edilecek yönetim kurulundan bir üye ile ilgili birliğin bu maddede belirtilen son iki takvim yılındaki ihracat performansına göre birlik genel kurulunca tespit edilecek ilave birlik üyeleri katılır.

(3) Birliklerin, TİM Genel Kurulunda temsil edilecek ilave delege sayısı aşağıdaki şekilde tespit edilir;

a) İlave delege sayısı, her birliğin son iki takvim yılındaki ihracatının, Türkiye'nin son iki takvim yılındaki toplam ihracatındaki yüzde payının beşle çarpılması suretiyle hesaplanır. Hesaplanan sayının 0,5'ten fazla olan (0,5 dahil) ondalık kısmı yukarı, az olan ondalık kısmı aşağı yuvarlanır. Ancak bu şekilde hesaplanacak ilave delege sayısı her bir birlik için dokuzu geçemez.

hiçbirinin temsilcisi bulunmayan birlik/birliklerin yönetim kurulu başkanı/koordinatör başkanı, oy hakkı olmaksızın iştirak eder.

⁶⁸ Değişiklik (12/6/2020) Önceki: (2) Kararlar katılanların üçte iki çoğunluğunun oyları ile alınır.

⁶⁹ Değişiklik (9/3/2024) Önceki: "Mazeretli veya mazeretsiz olarak son on iki ay içerisinde yapılan toplantıların yarısından bir fazlasına katılmayan üyenin üyeliği kendiliğinden sona erer."

⁷⁰ Değişiklik (9/3/2024) Önceki: "TİM veya ihracatçı birlikleri tarafından yapılan görevlendirmeler, kendisi, eşi, çocuğu, annesi veya babasının doktor raporu ile tevsik edilen sağlık mazeretleri ile eşi, çocuğu, annesi veya babasının vefatı halleri haricinde, art arda üç defa veya görev süresi içerisinde toplam beş defa sektörler konseyi toplantısına katılmayan üyenin üyeliği kendiliğinden sona erer."

b) Ayrıca, (a) bendine göre hesaplanan delege sayısına ilâveten, birliklerin son iki takvim yılında gerçekleştirdiği ihracatın her 5 milyar ABD⁷¹ Doları için ilave 1 delege tespit edilir.

c) Ancak hizmet sektöründe faaliyet gösteren birlikler için bu fıkranın (a) ve (b) bentlerine göre hesaplanan toplam ilave delege sayısı dokuzu geçemez.

ç) Bu fıkarda belirtilen oranlar ve hadler, TİM'in teklifi üzerine Bakanlık tarafından değiştirilebilir.

(4) Her ihracatçı birliğinin delege sayısı, bu madde hükümleri çerçevesinde TİM genel sekreterliğince hesaplanarak Bakanlık ve birliklere bildirilir. Sektörler Konseyi seçiminde oy kullanacak delegelerinin sayısı ile TİM başkanlığı seçiminde oy kullanacak delegelerinin sayısı arasında fark olan birliklerin bu durumları, hesaplamada belirtilir. Bu birliklerin genel kurullarınca delege seçimlerinde, bu husus dikkate alınır.

(5) Birlikler tarafından, TİM genel kuruluna katılacak birlik yönetim kurulu başkanı, birlik yönetim kurulundan bir üye ve ilave birlik üyelerinin isimleri belirlenerek en geç Mayıs ayının yirmisine kadar TİM genel sekreterliğine bildirilir.

(6) TİM Genel Kurul delegeleri, kendi birliklerinin organlarında tüzel kişilikleri temsil ediyor olsalar dahi, TİM Genel Kurulunda ve TİM'in seçimle göreve gelen organlarında gerçek kişi hükmündedirler ve tüzel kişileri temsil yetkisi açısından 19 uncu maddenin dördüncü ilâ onuncu⁷² fıkraları hükümleri uygulanır.

(7) TİM genel kurulunun görevleri şunlardır:

- a) TİM başkanını, sektörler konseyi ve denetim kurulu asil ve yedek üyelerini seçmek,
- b) TİM'in çalışma programını tespit etmek,
- c) Genel kurula sunulan yıllık faaliyet raporunu, hesapları ve bütçeyi müzakere ederek kabul veya reddetmek,
- ç) Yönetim Kurulunun ibrasına karar vermek,
- d) Toplantı gündeminde yer alan diğer hususları görüşmek ve karara bağlamak.

Genel kurula çağrı

MADDE 32 – (1) Olağan ve olağanüstü genel kurul toplantılarına davet, toplantı gündemi ile birlikte toplantı tarihinden en az yirmi gün önce TİM yönetim kurulu kararına istinaden genel sekreterlik tarafından mektup, faks veya elektronik posta ile birliklerin yönetim kurulu başkanlıklarına ve birlik genel sekreterliklerine yapılır.

(2) Kanunun 12 nci maddesine uygun olarak yapılacak genel kurula çağrı mektubunda, toplantının gündemi, yeri, gün ve saati ile gerekli nisap sağlanamadığı takdirde ikinci toplantının yer, gün ve saati belirtilir.

(3) Birlik genel sekreterlikleri ve birlik başkanları bu çağrıyı birlik yönetim kurulu üyelerine ve birliğin TİM genel kurul delegelerine bildirmekle yükümlüdür.

(4) Genel kurul, TİM yönetim kurulunun çağrısı veya TİM delegelerinden en az üçte birinin yazılı isteği üzerine TİM yönetim kurulu tarafından olağanüstü olarak toplantıya çağırılır.

(5) TİM genel kurul toplantılarına katılacak delegelerin yol ve konaklama masrafları, mensubu oldukları birlikçe karşılanır.

⁷¹ Değişiklik (5/11/2022) "Amerikan Doları" ibaresi "ABD Doları" şeklinde değiştirilmiştir.

⁷² Değişiklik (30/12/2017) Önceki: TİM Genel Kurul delegeleri, kendi birliklerinin organlarında tüzel kişilikleri temsil ediyor olsalar dahi, TİM Genel Kurulunda ve TİM'in seçimle göreve gelen organlarında gerçek kişi hükmündedirler ve tüzel kişileri temsil yetkisi açısından 19 uncu maddenin dördüncü ve beşinci fıkraları hükümleri uygulanır.

Gündem

MADDE 33 – (1) Genel kurulların gündeminde aşağıdaki hususlar yer alır:

- a) Açılış, saygı duruşu ve istiklal marşı,
- b) Başkanlık divanının seçilmesi,
- c) Yönetim kurulu çalışma raporunun okunması ve görüşülmesi,
- ç) Bilanço, gelir-gider hesaplarının görüşülmesi,
- d) Denetim kurulu raporunun okunması ve görüşülmesi,
- e) Yönetim kurulunun ibrası,
- f) Müteakip yıl bütçe ve iş programlarının görüşülmesi ve oylanması,
- g) Seçimli genel kurullarda TİM başkanının, sektörler konseyi ve denetim kurulu asil ve yedek üyelerinin seçimi,
- ğ) Dilekler.

(2) Olağan ve olağanüstü genel kurullarının gündeminde bu maddede sayılan konuların, genel kurulun toplanma amacını taşıyan ilgili gündem maddeleri ile yönetim kurulu tarafından gündeme alınması kararlaştırılan diğer ilave maddeler yer alır.

(3) Gündemde bulunmayan konular toplantıda görüşülemez, dilekler maddesinde bağlayıcı kararlar alınamaz.

(4) Gündeme madde ilavesi, yönetim kurulunca veya TİM delegelerinin üçte biri tarafından genel kurul ilk toplantı tarihinden en az yedi gün önce yapılacak yazılı başvuru ile mümkündür. Gündemde değişiklik yapılması halinde durum ilgililere mektup, faks veya elektronik posta ile duyurulur.

Genel kurul listesinin hazırlanması

MADDE 34 – (1) Genel sekreterlik tarafından, delegeleri gösterir liste ilk toplantı tarihinden yirmi dört saat önce TİM merkezinde ilan edilir. Seçimli genel kurullarda Kanunun 17 nci maddesi çerçevesinde işlem yapılır. (Değişiklik: 15.06.2012 tarih ve 28324 sayılı RG)

Hazirun cetveli ve hazirun cetvelinin kapatılması

MADDE 35 – (1) Hazirun cetveli, toplantı saatinden uygun bir süre önce imzaya açılır. Delegeler Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (n) bendinde sayılan kimlik belgelerinden birisini⁷³ ibraz ederek hazirun cetvelini imzalar ve toplantıya giriş ile seçimli genel kurullarda oy kullanma kartlarını alarak toplantı salonuna girerler.

(2) Seçimli genel kurul toplantılarında, ilan edilen toplantı saati geldikten ve gerekli nisap sağlandıktan sonra toplantı açılabilir. İlk toplantıda gerekli nisap, hazirun cetvelinde yer alan delege sayısının yarısından bir fazlasını ifade eder. Hazirun cetveli ise ilan edilen oy verme saatinin bitimine kadar açık tutulur.

(3) Seçimsiz genel kurul toplantılarında, ilan edilen toplantı saati geldikten ve gerekli nisap sağlandıktan sonra hazirun cetveli kapatılarak toplantıya başlanır.

Bakanlık temsilcisi

MADDE 36 – (1) Bakanlık, TİM genel kurul toplantılarına bir temsilci görevlendirir. Bakanlık temsilcisi gelmeden genel kurul toplantısı açılamaz. Genel kurul toplantısına, toplantı için gerekli

⁷³ Değişiklik (5/11/2022) “Kimlik kartlarını” ibaresi “Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Kartı Yönetmeliğinin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (n) bendinde sayılan kimlik belgelerinden birisini” şeklinde değiştirilmiştir.

şartların yerine getirildiğinin Bakanlık temsilcisi tarafından tespiti ile başlanır. Seçimli genel kurul toplantıları bu Yönetmeliğin 45 inci maddesi hükümlerine tabidir.

Genel kurul kararları

MADDE 37 – (1) Genel kurulda kararlar oy çokluğu ile alınır ve tüm birlikler için bağlayıcıdır.

(2) Genel sekreterlik, genel kurul toplantısında alınan kararları ve seçim sonuçlarını en geç yedi gün içerisinde Bakanlığa ve birliklere bildirir.

Toplantının açılışı ve toplantı tutanakları

MADDE 38 – (1) Olağan ve olağanüstü genel kurul toplantıları TİM başkanı veya TİM başkanının vereceği yetki ile Genel Sekreter tarafından açılır. Açılışı müteakip toplantının yönetimi amacıyla delegeler arasından bir divan başkanı ve iki katip seçilir. Yönetim kurulu asil üyeleri ile seçimli genel kurullarda organ üyeliklerine aday olanlar, divan heyetinde yer alamaz.

(2) Divan başkanı, genel kurul toplantısının Kanun, Yönetmelik, sair mevzuat ve diğer talimat hükümlerine göre yürütülmesinden sorumludur.

(3) Toplantı tutanakları, divan heyeti, genel sekreter ve Bakanlık temsilcisi tarafından imzalanır.

Yönetim kurulu

MADDE 39 – (1) Yönetim kurulu, TİM başkanı ile sektörler konseyinin asil üyeleri arasından dört yıl için seçilen on beş üyeden oluşur ve ilk toplantısında kendi üyeleri arasından beş başkanvekili ile bir muhasip üye seçer. Başkanvekillerinin seçiminde, yönetim kurulu üyelerinin her başkanvekilliği için birer oy hakkı vardır. Yönetim kurulu üyeliğinin herhangi bir sebeple boşalması halinde, sektörler konseyinin ilk toplantısında boşalan üyelik için seçim yapılır.⁷⁴

(2) Yönetim kurulu, ayda en az bir kez, en az dokuz⁷⁵ kişi ile toplanır. Yönetim kurulu toplantıları fiziksel veya elektronik ortamda gerçekleştirilebilir. Yönetim kurulu toplantısı, tamamen elektronik ortamda yapılabileceği gibi bazı üyelerin fiziken mevcut bulundukları bir toplantıya bir kısım üyelerin elektronik ortamda katılması yoluyla da icra edilebilir. TİM başkanı veya TİM başkan vekillerinden en az biri olmaksızın yönetim kurulu toplantısı yapılamaz. TİM başkanının hazır bulunmadığı toplantılara başkan vekillerinden biri başkanlık eder. Toplantılarda kararlar oy çokluğu ile alınır. Oyların eşit olması halinde başkanın, başkanın bulunmadığı toplantılarda ise toplantıya başkanlık eden başkan vekilinin oy verdiği taraf çoğunluğu sağlamış olur. Toplantıya katılımın kısmen veya tamamen elektronik ortamda olması halinde yönetim kurulu toplantı katılım ve karar yeter sayısına ilişkin hükümler aynen uygulanır.⁷⁶

(3) TİM veya ihracatçı birlikleri tarafından yapılan görevlendirmeler, bir faaliyet yılında iki defadan fazla olmamak kaydıyla kendisinin doktor raporu ile tevsik edilen sağlık mazeretleri ile eşi, çocuğu, annesi, babası veya kardeşinin vefatı halleri haricinde, art arda üç defa veya bir faaliyet yılı içinde toplam beş defa yönetim kurulu toplantısına katılmayan üyenin üyeliği kendiliğinden sona erer. Genel Sekreter, üyelerin toplantıya iştirakini izleyip bu madde çerçevesinde gerekli işlemleri yerine getirmekle yükümlüdür. Yönetim kurulu toplantılarında vekaleten oy kullanılamaz.⁷⁷

⁷⁴ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: “Yönetim kurulu, TİM başkanı ile sektörler konseyinin asil üyeleri arasından dört yıl için seçilen oniki üyeden oluşur ve ilk toplantısında kendi üyeleri arasından üç başkanvekili ile bir muhasip üye seçer. Yönetim kurulu üyeliğinin herhangi bir sebeple boşalması halinde, sektörler konseyinin ilk toplantısında boşalan üyelik için seçim yapılır.”

⁷⁵ Değişiklik (5/11/2022): “Sekiz” ibaresi “dokuz” şeklinde değiştirilmiştir.

⁷⁶ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: “(2) Yönetim kurulu, ayda en az bir kez, en az sekiz kişi ile toplanır. TİM başkanı veya TİM başkan vekillerinden en az biri olmaksızın yönetim kurulu toplantısı yapılamaz. TİM başkanının hazır bulunmadığı toplantılara başkan vekillerinden biri başkanlık eder. Toplantılarda kararlar oy çokluğu ile alınır. Oyların eşit olması halinde başkanın, başkanın bulunmadığı toplantılarda ise toplantıya başkanlık eden başkan vekilinin oy verdiği taraf çoğunluğu sağlamış olur.”

⁷⁷ Değişiklik (1/6/2023) Önceki: “TİM veya ihracatçı birlikleri tarafından yapılan görevlendirmeler, kendisi, eşi, çocuğu, annesi veya babasının doktor raporu ile tevsik edilen sağlık mazeretleri ile eşi, çocuğu, annesi veya babasının vefatı halleri haricinde, art arda üç defa veya bir takvim yılı içinde toplam beş defa yönetim kurulu toplantısına katılmayan üyenin üyeliği

(4) Yönetim Kurulu toplantılarına Genel Sekreter veya vekili iştirak eder, ancak Genel Sekreter veya vekilinin oy hakkı yoktur.

(5) TİM yönetim kurulu toplantılarına katılan TİM başkanı hariç üyelerin yol ve konaklama masrafları, yönetim kurulu üyesi oldukları birliklerin bütçelerinden karşılanır.

Yönetim kurulunun görevleri

MADDE 40 – (1) Yönetim kurulunun görevleri şunlardır:

a) İhracatın geliştirilmesine yönelik genel ve sektörel çalışmalar yapmak, raporlar hazırlamak, görüş ve önerilerde bulunmak, birlikler ve sektörler arasında temas ve koordinasyonu sağlamak,

b) Hizmetin gerektirdiği taşınmaz alım, satım ve kiralanmasına yönelik olarak karar almak ve Bakanlık onayını müteakip uygulamaya koymak,

c) Bakanlık onayını almak suretiyle yurt dışında ticaret merkezleri kurulması, kurulmuş olanlara ortak olunması yönünde karar almak ve uygulamak,

ç) Bütçeyi hazırlamak ve genel kurul tarafından kabul edilen bütçeyi uygulamak, genel kurula sunulmak üzere yıllık faaliyet raporunu hazırlamak, genel kurulda alınan kararlar doğrultusunda çalışmalar yapmak, gelirler bakımından birliklerin koordinasyonunu sağlamak,

d) Türkiye İhracatçılar Meclisi ve İhracatçı Birlikleri İnsan Kaynakları Yönetmeliği⁷⁸ çerçevesinde kadro tespit çalışmalarında bulunmak,

e) Olağan ve olağanüstü genel kurul toplantılarının gündemini hazırlamak ve üyeleri toplantıya çağırarak,

f) Bakanlığın olumlu görüşünü almak kaydıyla, genel sekreter ve yardımcılarını atamak⁷⁹

Karar defteri

MADDE 41 – (1) Yönetim kurulunun, sayfaları müteselsil olarak numaralanmış ve noter tasdikli bir karar defteri bulunur. Alınan kararlar toplantı raportörü tarafından karar numarası, tarih ve saat belirtilmek suretiyle deftere geçirilerek, genel sekreter dahil toplantıda hazır bulunan üyelere toplantıyı terk etmeden imzalatılır. Bu mümkün olmadığı takdirde, imza işlemleri en geç bir sonraki toplantıya kadar tamamlanır. Toplantıya katılımın kısmen veya tamamen elektronik ortamda olması halinde karar elektronik imza ile imzalatılır.⁸⁰

(2) Toplantıdaki görüşmelere ait muhalefet şerhlerini de ihtiva eden tutanaklar ise bilahare imzaya hazır hale getirilerek imza işlemleri bir sonraki toplantıya kadar tamamlanarak tutanağın aslı defterin ilgili sayfasına eklenir.

(3) Karar defterine ayrıca toplantıya katılmayan üyelerin isimleri ile mazeretlerinin kabul edilip edilmediği de yazılır.

(4) Yönetim kurulu toplantısına katıldığı halde, Genel Sekreterlik tarafından yapılan bildirimle rağmen yönetim kurulu kararını imzalamayan üye toplantıya katılmamış sayılır.⁸¹

(5) Bu madde hükmü, sektörler konseyi için de geçerlidir.

kendiliğinden sona erer. Genel Sekreter, üyelerin toplantıya iştirakini izleyip bu madde çerçevesinde gerekli işlemleri yerine getirmekle yükümlüdür. Yönetim kurulu toplantılarında vekaleten oy kullanılamaz. “

⁷⁸ Değişiklik (5/11/2022): “İnsan Kaynakları Yönetmeliği” ibaresi “Türkiye İhracatçılar Meclisi ve İhracatçı Birlikleri İnsan Kaynakları Yönetmeliği” şeklinde değiştirilmiştir.

⁷⁹ Değişiklik (4/3/2010): İlgili madde hükmüne yeni fıkra eklemiştir.

⁸⁰ Değişiklik (12/6/2020) Önceki: “(1) Yönetim kurulunun, sayfaları müteselsil olarak numaralanmış ve noter tasdikli bir karar defteri bulunur. Alınan kararlar toplantı raportörü tarafından karar numarası, tarih ve saat belirtilmek suretiyle deftere geçirilerek, genel sekreter dahil toplantıda hazır bulunan üyelere toplantıyı terk etmeden imzalatılır. Bu mümkün olmadığı takdirde, imza işlemleri en geç bir sonraki toplantıya kadar tamamlanır.”

⁸¹ Değişiklik (5/11/2022): İlgili madde hükmüne yeni fıkra eklemiştir.

TİM Başkanı

MADDE 42 – (1) TİM başkanı, sektörler konseyinin asil üyelerinden aday olanlar veya aday gösterilenler arasından TİM genel kurulu tarafından dört yıl için gizli oy ile seçilir. Başkan adaylarının aldıkları oyların eşit olması halinde TİM başkanı, seçim sandık kurulu tarafından çekilen kura ile belirlenir. Seçim sonuçlarına ilişkin tutanak seçim sandık kurulu tarafından imzalanmasını müteakip TİM tarafından Bakanlığa gönderilir.

(2) TİM başkanlığına Birlik yönetim kurulu başkanlarından birinin seçilmesi durumunda, TİM başkanının Birlik yönetim kurulu başkanlığı sona erer. TİM başkanlık seçiminin kesinleşmesini müteakip on beş gün içinde ilgili Birlik yönetim kurulu tarafından yönetim kurulu üyelerinden⁸² biri Birlik yönetim kurulu başkanı olarak seçilir.⁸³

(3) TİM başkanı aynı zamanda sektörler konseyinin ve yönetim kurulunun başkanıdır. TİM başkanının temsil ettiği sektörün sektörler konseyi yedek üyesi, başkanlık seçimi sonrası asil üye sıfatı kazanır.

(4) TİM başkanının yönetim kurulu üyeliğinin düşmesi veya herhangi bir nedenle başkanlığın boşalması halinde, yönetim kurulu⁸⁴ on beş gün içinde toplanarak, yapılacak ilk seçimli genel kurula kadar görev yapmak üzere başkan vekillerinden birini TİM başkanı olarak seçer.

Denetim kurulu ve görevleri

MADDE 43 – (1) Denetim kuruluna, TİM'in faaliyetlerini ve hesaplarını denetlemek amacıyla, genel kurul delegeleri arasından dört yıl süre için üç asil ve üç yedek üye seçilir.

(2) İki faaliyet yılında iki defadan fazla alınmamak kaydıyla kendisinin doktor raporu ile tevsik edilen sağlık mazeretleri ile eşi, çocuğu, annesi, babası veya kardeşinin vefatı halleri haricinde, art arda üç defa veya her halükarda iki faaliyet yılı içinde toplam beş defa denetim raporunda imzası bulunmayan üyenin üyeliği kendiliğinden sona erer. Denetim kurulu asil üyeliğinin herhangi bir nedenle boşalması halinde, yerine ilk sıradaki yedek üye geçer.⁸⁵

(3) Denetim Kurulu üyelerinin Kanun çerçevesinde birliğin denetimine ilişkin işlemlerle ilgili isteyecekleri her türlü bilgi ve belgeyi ibraz etmek, gerektiğinde kopyasını vermek ve gerekli ortamı sağlamakla genel sekreter ve yönetim kurulu yükümlüdür.

(4) Denetim Kurulunun görevleri şunlardır:

a) Mevzuat ve genel kurul kararları çerçevesinde TİM'in hesap, işlem ve faaliyetlerini devamlı ve düzenli bir şekilde denetleyip üç aylık raporlar yayımlamak,

b) Genel kurul toplantıları için denetim raporları hazırlamak.

(5) Denetim Kurulu üyeleri, yönetim kurulu başkanının daveti üzerine yönetim kurulu toplantılarına; Bakanlık, TİM ve İhracatçı Birliklerinin daveti üzerine sektörel ve/veya istişari nitelikteki toplantılara iştirak edebilir.⁸⁶

(6) Denetim Kurulu üyelerine icra görevi verilemez.⁸⁷

⁸² Değişiklik (1/6/2023) Önceki: “Başkan yardımcılardan” ibaresi “üyelerinden” şeklinde değiştirilmiştir.

⁸³ Değişiklik (5/11/2022:) İlgili madde hükmüne yeni fıkra eklemiştir.

⁸⁴ Değişiklik (5/11/2022): İlgili madde hükmünde yer alan “sektörler konseyi” ibaresi “yönetim kurulu” şeklinde değiştirilmiştir.

⁸⁵ Değişiklik (1/6/2023) Önceki: “Kendisi, eşi, çocuğu, annesi veya babasının doktor raporu ile tevsik edilen sağlık mazeretleri ile eşi, çocuğu, annesi veya babasının vefatı halleri haricinde, art arda üç defa veya her halükarda iki takvim yılı içinde toplam beş defa denetim raporunda imzası bulunmayan üyenin üyeliği kendiliğinden sona erer. Denetim kurulu asil üyeliğinin herhangi bir nedenle boşalması halinde, yerine ilk sıradaki yedek üye geçer.”

⁸⁶ Değişiklik (5/11/2022): İlgili madde hükmüne yeni fıkra eklemiştir.

⁸⁷ Değişiklik (5/11/2022): İlgili madde hükmüne yeni fıkra eklemiştir.

(7)Denetim Kurulu üyelerinin görev nedeniyle ve beşinci fıkra kapsamında yapacakları seyahatlere ilişkin masraflar konusunda, 22 nci maddenin beşinci fıkrası hükümleri uygulanır. ⁸⁸

Genel sekreterlik ve genel sekreterin görevleri

MADDE 44 – (1) Genel sekreterlik, bir genel sekreter ve beşten fazla olmamak üzere genel sekreter yardımcısı ile TİM personelinden oluşur.

(2) TİM genel sekreteri ve yardımcısı olarak atanabilmek için,

a) Türk vatandaşı olmak,

b) Askerlik görevini tamamlamış veya bu görevden muaf olmak,

c) Kamu haklarından yoksun bulunmamak,

ç) Türk Ceza Kanununun 53 üncü maddesinde belirtilen süreler geçmiş olsa bile; kasten işlenen bir suçtan dolayı bir yıl veya daha fazla süreyle ya da devletin güvenliğine karşı suçlar, Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar, milli savunmaya karşı suçlar, devlet sırlarına karşı suçlar ve casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı veya haksız mal edinme suçlarından mahkum olmamak,

d) Görevini devamlı yapmasına engel olabilecek vücut veya akıl sağlığı sorunu bulunmamak, ⁸⁹

e) Üniversitelerin dört yıllık eğitim veren fakülte veya yüksekokullarından ya da bunlara denkliği Yüksek Öğretim Kurulu tarafından onaylanmış yabancı fakülte veya yüksekokullardan mezun olmak, ⁹⁰

f) Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavından en az (C) seviyesinde olmak üzere veya dil yeterliği bakımından bunlara denkliği ÖSYM tarafından kabul edilen ⁹¹ ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olmak,

g) Genel Sekreterliklerde veya ekonomi, finans, yatırım, dış ticaret, uluslararası ilişkiler ve tanıtım alanları ile Birliklerin faaliyet gösterdiği alanlardaki kamu kurumları ve/veya özel kuruluşlarda; genel sekreterlik için en az yedi yıl, genel sekreter yardımcılığı için en az beş yıl çalışmış olmak, ⁹²

şartları aranır.

(3) Genel sekreter, TİM'in işlerinin sevk ve idaresi ile koordinasyonla görevli ve yetkili amirdir. Genel sekreter ve genel sekreter yardımcılığı, Bakanlığın olumlu görüşü alınmak kaydıyla yönetim kurulu tarafından atanır. ⁹³

(4) Genel sekreter, mevzuat, Bakanlık talimatları ⁹⁴, genel kurul veya yönetim kurulu tarafından kendisine verilen görev ve yetkilerini veya bunların bir kısmını yardımcılara veya birim amirlerine devredebilir. Görevli veya izinli olduğu süre için yardımcılarının birini, genel sekreter yardımcısının bulunmadığı hallerde ise birim amirlerinden birini vekil tayin eder.

(5) Genel sekreter ve genel sekreter yardımcılarının görevden alınmaları, atanmalarında uygulanan usul ve esaslara göre yapılır.

⁸⁸ Değişiklik (5/11/2022): İlgili madde hükmüne yeni fıkra eklemiştir.

⁸⁹ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: “Görevini devamlı yapmasına engel olabilecek vücut veya akıl hastalığı veya vücut sakatlığı ile özürlü bulunmamak,”

⁹⁰ Değişiklik (11/10/2011)

⁹¹ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: “YDS’den 70 puan veya buna denk kabul edilen ve uluslararası geçerliliği bulunan bir belgeye sahip olmak,”

⁹² Değişiklik (11/10/2011)

⁹³ Değişiklik (9/3/2024): *Boşalan veya yeni ihdas edilen kadrolara otuz gün içinde Bakanlığın olumlu görüşü alınarak atama yapılamaması halinde atama Bakanlık tarafından resen yapılabilir. Cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.*

⁹⁴ Değişiklik (5/11/2022): “mevzuat gereği,” ibaresi “mevzuat, Bakanlık talimatları,” şeklinde değiştirilmiştir.

(6) Genel Sekreterin görevleri şunlardır:

a) TİM'in işlerinin yürütülmesini sağlamak,

b) Genel Kurulun zamanında toplanabilmesi için her türlü hazırlıkları yapmak, genel kurul gündeminin yönetim kurulu tarafından düzenlenebilmesi için gerekli hazırlık ve çalışmaları yaparak, duyurunun bu Yönetmeliğin ilgili maddelerinde belirtilen şekilde usulüne uygun olarak yapılmasını sağlamak,

c) TİM'in seçimle işbaşına gelen organlarının toplantılarının gerçekleştirilebilmesi için gerekli her türlü hazırlıkları yapmak,

ç) Genel Kurulda alınan kararların gereğinin yerine getirilmesini sağlamak,

d) Yönetim Kurulu ve sektörler konseyi toplantılarının gündemini başkan veya vekili ile birlikte hazırlamak, gündemi toplantı tarihinden önce üyelere göndermek,

e) Yönetim Kurulu ve sektörler konseyinde alınan kararları takip etmek ve sonuçlandırmak ve kararların gereğinin zamanında yerine getirilmesini sağlamak,

f) Genel Kurula sunulmak üzere TİM'in bir yıllık faaliyeti hakkında yönetim kurulunca hazırlanacak raporun zamanında tanzimi için gerekli her türlü tedbiri almak,

g) Kamu kurumlarınca bilgi istenilen konularda gerekli çalışmaları yapmak, kamu kurumlarına verilecek bilgi hakkında gerektiğinde TİM başkanı veya vekilinin onayını alarak gereğini yerine getirmek,

ğ) Yıllık gelir ve gider bütçesine ilişkin çalışma yaparak, yönetim kuruluna sunmak,

h) Her ay yönetim kuruluna, aylık gelirler, harcamalar ve finansal işlemler hakkında bilgi sunmak, bütçe dönemi sonunda aktif ve pasif hesaplarını izah eden bilanço ve bilanço döneminde gelir ve gider tabloları ile izahnameleri yönetim kurulunun onayına sunmak,

ı) Genel Sekreterlik personelinin disiplin amiri sıfatıyla, her kademedeki personeli denetlemek; mevzuat ve yönetim kurulu tarafından verilen görevleri Genel Sekreterlik bünyesinde kurulmuş bulunan birimler vasıtasıyla yerine getirmek,

i) Personelin verimli şekilde çalışabilmesi için gerekli her türlü tedbiri almak, mesai saatlerinde görevleri başında bulunmalarını denetlemek, personel servisinde personel özlük dosyalarının usulüne göre düzenlenmesini ve saklanmasını sağlamak,

j) TİM'in hizmetlerinin yerine getirilmesi için satın alınacak veya yaptırılacak iş ve hizmetlerle ilgili her türlü araç ve gerecin mevzuata uygun olarak teminini, yaptırılmasını, demirbaş ve ayniyat kayıtlarının düzenlenmesini ve saklanmasını sağlamak,

k) Mevzuatın uygulanmasında, birliklerin TİM'e intikal ettirecekleri tereddütlerin giderilmesi için gerekli çalışmaları yapmak ve yönetim kurulunu bilgilendirmek,

l) Kanun, yönetmelik ve tebliğ hükümleri ile bu mevzuat çerçevesinde Bakanlıkça⁹⁵ verilecek talimatların ve alınan kararların uygulanmasını sağlamak, (Değişiklik: 05.11.2022 tarih ve 32004 sayılı RG)

m) TİM'in her türlü evrak ve belgelerinin, gerekli süreler boyunca muhafaza edilmesini sağlamak,

n) TİM'in, Bakanlık ve birlikler ile gerekli koordinasyonunu sağlamak.

(7) Genel Sekretere kanun ve sair mevzuat ile Bakanlığın yazılı talimatlarına aykırı görev ve talimat verilemez. Bu fıkranın uygulanmasında tereddüt hasıl olması halinde Kanunun 23 üncü maddesinin dördüncü fıkrası çerçevesinde işlem tesis edilir. (Ekleme: 05.11.2022 tarih ve 32004 sayılı RG)

⁹⁵ Değişiklik (5/11/2022): “çerçevesinde” ibaresinden sonra gelmek üzere “Bakanlıkça” ibaresi eklenmiştir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Seçimler ve Mali Hükümler

Seçimler

MADDE 45 – (1) Birlik ve TİM genel kurulu tarafından yapılacak seçimler gizli oy ve açık tasnif esasına göre yargı gözetiminde yapılır.

(2) Olağan seçimli genel kurullarda genel sekreterlik, 8 inci maddede belirtilen şartları yerine getiren üyeler ile bu üyelerin borç durumlarını ve 19 uncu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen şartlar uyarınca birlik yönetim kuruluna seçilebilme durumlarını, Birlik merkezinde ve internet yolu ile en geç 15 Şubat tarihinde⁹⁶ ilan eder. Liste, genel kurulun ilan tarihinden itibaren üç gün daha yayınlanmaya devam eder. Kuruluş genel kurulu ve olağanüstü seçimli genel kurullarda bu liste genel kurulun ilan tarihinden itibaren en az üç gün süreyle ilan edilir. İlan süresi içerisinde listeye yapılacak itirazlar genel sekreterlikçe incelenir ve en geç iki gün içinde sonuçlandırılır. Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce, seçimler için belirlenen liste, toplantının gündemi, yeri, günü, saati ile çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak o yer ilçe seçim kurulu başkanı olan hakime verilir. Bir yerde birden fazla ilçe seçim kurulu bulunduğu takdirde görevli hakim, Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir. Toplantı tarihleri, gündemde yer alan diğer konular göz önünde bulundurularak görüşmelerin bitimine göre seçimlerin ilçe seçim kurulu başkanının gözetiminde yapılması sağlanır⁹⁷.

(3) Hakim, gerektiğinde ilgili kayıt ve belgeleri de getirtip incelemek suretiyle varsa noksanları tamamlattırdıktan sonra seçime katılacak üyeleri belirleyen liste ile diğer hususları üç gün içinde onaylar. Onaylanan liste ile toplantıya ilişkin diğer hususlar ilgili birlik veya TİM'in ilan yerlerinde asılmak sureti ile üç gün süre ile ilan edilir.

(4) İlan süresi içinde listeye yapılacak itirazlar hakim tarafından incelenir ve en geç iki gün içinde kesin olarak karara bağlanır.

(5) Bu suretle kesinleşen listeler ile toplantıya ilişkin diğer hususlar onaylanarak ilgili birlik veya TİM'e gönderilir.

(6) Hakim, kamu görevlileri veya aday olmayan genel kurul üyeleri arasından bir başkan ile iki üyeden oluşan seçim sandık kurulunu atar. Aynı şekilde ayrıca üç yedek üye de belirlenir. Seçim sandık kurulu başkanının yokluğunda kurula en yaşlı üye başkanlık eder.⁹⁸

(7) Seçim sandık kurulu, seçimlerin kanunun öngördüğü esaslara göre yürütülmesi, yönetimi ve oyların tasnifi ile görevli olup bu görevleri seçim ve tasnif işleri bitinceye kadar aralıksız olarak devam eder. Seçimlerde kullanılacak araç ve gereçler ilçe seçim kurulundan sağlanır. Sandıkların konacağı yerler hakim tarafından belirlenir.

(8) İhtiyaç halinde aynı organın seçimi için birden fazla sandık kullanılabilir. Seçimlere geçilmeden önce yönetim kurulu başkan adayları tarafından aday listeleri divana sunulur, adaylar ilan edilir, divan başkanı tarafından organlara başka aday liste olup olmadığı sorulur ve varsa ilave edilir. Seçilme yeterliğini haiz olup salonda bulunmayan üyeler aday gösterilebilir. Aday olmayan veya aday

⁹⁶ Değişiklik (5/11/2022): "1 Mart'a kadar" ibaresi "15 Şubat tarihinde" şeklinde değiştirilmiştir.

⁹⁷ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: Olağan seçimli genel kurullarda genel sekreterlik, 8 inci maddede belirtilen şartları yerine getiren üyeler ile bu üyelerin borç durumlarını ve 19 uncu maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen şartlar uyarınca birlik yönetim kuruluna seçilebilme durumlarını, Birlik merkezinde ve internet yolu ile en geç 1 Mart'a kadar ilan eder. Liste, genel kurulun ilan tarihinden itibaren üç gün daha yayınlanmaya devam eder. Kuruluş genel kurulu ve olağanüstü seçimli genel kurullarda bu liste genel kurulun ilan tarihinden itibaren en az üç gün süreyle ilan edilir. İlan süresi içerisinde listeye yapılacak itirazlar genel sekreterlikçe incelenir ve en geç iki gün içinde sonuçlandırılır. Seçim yapılacak genel kurul toplantısından en az onbeş gün önce, seçimler için belirlenen liste, toplantının gündemi, yeri, günü, saati ile çoğunluk olmadığı takdirde yapılacak ikinci toplantıya ilişkin hususları belirten bir yazı ile birlikte üç nüsha olarak o yer ilçe seçim kurulu başkanı olan hakime verilir. Bir yerde birden fazla ilçe seçim kurulu bulunduğu takdirde görevli hakim, Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir. Toplantı tarihleri, gündemde yer alan diğer konular göz önünde bulundurularak görüşmelerin bitimine göre seçimlerin ilçe seçim kurulu başkanının gözetiminde yapılması sağlanır

⁹⁸ Değişiklik (15/6/2012)

gösterilmeyenlere verilen oylar geçersiz sayılır. Hazirun listesinde yer almayan üyeler, birliğin yönetim kurulu başkanlığına, yönetim kurulu üyeliğine, denetim kurulu üyeliğine ve TİM delegeliğine aday olamazlar ve gösterilemezler. Tüzel kişilerin aday gösterilmesi halinde, listelerde tüzel kişilerin unvanlarına yer verilir, tüzel kişilerin gerçek kişi temsilcilerinin adı yazılmaz. Liste harici münferiden aday olunamaz.⁹⁹

(9) Birliklerde, yönetim kurulu ve denetim kurulu üyelerinin seçimleri, aynı oy pusulası kullanılarak gerçekleştirilir. Oy pusulasında, en üste başkan adayı, daha sonra sırayla yönetim kurulu asil üye adayları, yönetim kurulu yedek üye adayları, denetim kurulu asil üye adayları ve son olarak denetim kurulu yedek üye adayları liste¹⁰⁰ halinde alt alta yazılır. Başkan adayının başkan adayı olduğu, diğer adayların ise asil veya yedek aday oldukları pusulada açıkça belirtilir.

(10) Birlikleri TİM genel kurulunda temsil edecek delegelerin seçiminde kullanılacak oy pusulasında, önce asil adaylar, sonra yedek adaylar tek liste halinde alt alta yazılır. Birliğin, Sektörler Konseyi seçiminde oy kullanmaya yetkili olacak delege sayısı ile TİM başkanlığı seçimi ve diğer konularda oy kullanmaya yetkili olacak delege sayısının farklı olduğu hallerde, Sektörler Konseyi seçiminde oy kullanamayacak adaylar pusula üzerinde açıkça belirtilir.

(11) TİM denetim kurulu seçimi, önce asil adayların, sonra yedek adayların alt alta yazılı olduğu oy pusulası kullanılarak gerçekleştirilir.

(12) Oy verme işlemi, daha önce ilan edilmiş olan saatte sona erdirilir. Ancak, hazirun cetvelinde bulunan tüm üyelerin oylarını kullandığının tespiti halinde oy verme işlemi, daha önce ilan edilen saatten önce hakim tarafından bitirilebilir. Seçim sonunda sandık, seçim sandık kurulu üyeleri tarafından oy verme yerinde bulunanların gözü önünde açılır ve çıkan zarflar sayılarak tutanağa yazılır.

(13) Sandıktan çıkan bütün zarflar tek tek kontrol edilir. Başka bir organın seçimine ait olduğu tespit edilen, üzerinde ilçe seçim kurulu mührü bulunmayan veya üzerinde herhangi bir işaret, imza veya hüviyet taşıyan zarflar geçersiz sayılarak ayrılır. Kalan zarfların sayısı, oy veren seçmen sayısı ile karşılaştırılır. Zarfların sayısı, oy veren seçmen sayısından fazla çıktığı takdirde, seçim sandık kurulu başkanı, kalan zarflar arasından fazlayı karşılayacak sayıda zarfı rastgele çekerek ayırır. Ayrılan zarfların sayısı tutanağa geçirilir ve bu zarflar açılmadan derhal yakılmak suretiyle imha edilir. Bundan sonra geçerli zarflar sayılarak sandığa konulur ve ara verilmeksizin oy tasnifine başlanır.

(14) Oyların sayımı ve dökümü aralıksız devam eder. Yapılacak itirazlar sayımı durdurmaz.

(15) Tasnif işinin tertibi ve idaresi seçim sandık kurulu başkanına veya onun bulunmaması halinde görevlendireceği sandık kurulu üyesine aittir. Tasnif neticesinde oy pusulalarının zarf sayısına uygunluğu kontrol edilir ve keyfiyet tutanağa geçirilir.

(16) Aday listelerinin aldıkları oylar belirlendikten sonra, listeler en yüksek oy alandan aşağıya doğru sıralanır ve en yüksek oy alan liste seçilmiş sayılır.¹⁰¹

(17) (Mülga: RG-5/11/2022-32004)¹⁰²

⁹⁹ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: “İhtiyaç halinde aynı organın seçimi için birden fazla sandık kullanılabilir. Seçimlere geçilmeden önce adaylar ilan edilir, divan başkanı tarafından organlara başka aday olup olmadığı sorulur ve varsa ilave edilir. Seçilme yeterliliğini haiz olup salonda bulunmayan üyeler aday gösterilebilir. Aday olmayan veya aday gösterilmeyenlere verilen oylar geçersiz sayılır. Hazirun listesinde yer almayan üyeler, birliğin yönetim kurulu başkanlığına, yönetim kurulu üyeliğine, denetim kurulu üyeliğine ve TİM delegeliğine aday olamazlar ve gösterilemezler.”

¹⁰⁰ Değişiklik (5/11/2022): “yedek üye adayları” ibaresinden sonra “liste” ifadesi eklenmiştir.

¹⁰¹ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: “Adayların aldıkları oylar belirlendikten sonra, adaylar en yüksek oy alandan aşağıya doğru sıralanır ve seçilecek organ üyesi kadar aday sırasıyla en yüksek oy alandan başlamak üzere asil üye adaylar arasından belirlenir. Yedek üye adayları için de aynı yöntem uygulanır.”

¹⁰² Değişiklik (5/11/2022): “Oy pusulasında tespit edilen aday sayısından fazla olan isimler sondan başlayarak silinir. Belli aday sayısından az sayıda isim ihtiva eden oy pusulası olduğu gibi kabul edilir ve geçerli sayılır. Aynı isim pusulada birkaç defa yazılsa bile tek oy sayılır. cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.”

(18) Listelerin eşit sayıda oy alması durumunda seçim sandık kurulu başkanı tarafından kura çekilerek sıralama yapılır.¹⁰³

(19) Aday listelerinin sıralanması bu suretle ayrı ayrı belirlenir ve tutanağa asil ve yedek üyelerin adları liste halinde yazılır.¹⁰⁴

(20) Oy pusulalarının tasnifinde uygulanacak esaslar şunlardır;

a) Seçim sandık kurulunca verilen mühürlü zarftan başka zarfa konulmuş pusulalar geçersiz sayılır.

b) Seçmenlerin adını, soyadını, imzasını, siyasi hüviyetini veya oyunu belli edecek herhangi bir kayıt, alamet, ibare veya işaret taşıyan zarfların içindeki pusulalar ile yine seçmenlerin adını, soyadını, imzasını veya siyasi hüviyetini belli edecek herhangi bir kayıt, alamet, ibare veya işaret taşıyan pusulalar geçersiz sayılır.

c) Okunabilen ve seçilme yeterliliğini haiz olanlara verilenler hariç, ihtiva ettikleri adlardan hiçbirisi sandık kurulunca okunmayan oy pusulaları geçersiz sayılır.

ç) Aynı zarftan çıkan farklı aday listeleri¹⁰⁵ içeren birden fazla oy pusulası çıkması halinde, pusulaların tamamı geçersiz sayılır.

d) Bir zarftan aynı aday listeleri¹⁰⁶ taşıyan birden fazla oy pusulası çıkması halinde bunların bir tanesi geçerli sayılır, diğerleri imha edilir.

e) Oy pusulalarında yer alan listeler üzerinde aday ekleme, silme, çizme işlemleri dikkate alınmaz, ancak pusula geçerli sayılır.¹⁰⁷

f) (Mülga: RG-5/11/2022-32004)¹⁰⁸

(21) Seçim süresinin sonunda seçim sonuçları beş nüsha düzenlenecek tutanakla tespit edilip seçim sandık kurulu başkan ve üyeleri tarafından imzalanır. İmzalanacak nüshalar sandık kurulunun gözetiminde fotokopi ile çoğaltılabileceği gibi bilgisayar yazıcısından çıktı almak suretiyle de elde edilebilir.

(22) Seçim sonuç tutanaklarında aşağıdaki hususların yer alması zorunludur:

a) Seçimlerin yapıldığı tarih ve gün,

b) Oy sandığının seçim sandık kurulu üyeleri ve seçim yerinde hazır bulunanlar huzurunda alenen açıldığı saat ve dakika,

c) Listede yazılı olan üye-delege sayısı ile oy kullanan üye-delege sayısı,

ç) Sandıktan çıkan zarf sayısı, geçersiz zarf sayısı ve ikisi arasındaki farkın oy vermiş olan seçmen sayısı ile karşılaştırılması sonucu, zarf sayısı fazla çıkmış ise fazla zarf sayısının adedi ile geçersiz ve fazla zarfların imha edildiği hususu,

d) Geçerli sayılan oy pusulalarının sayısı ile oy pusulalarının kaç adedinin hangi sebeplerden dolayı geçersiz sayıldığı; itiraz edilmiş ve fakat geçerli sayılmış oy pusulalarının adedi,

¹⁰³ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: "Listelerde tespit edilen adaylar arasında eşit sayıda oy almış olanlar bulunduğu takdirde seçim sandık kurulu başkanı tarafından kura çekilerek sıralama yapılır. Son sırada eşit sayıda oy alanlarda sıralama kurasını kazanamayanlar seçilmemiş sayılır."

¹⁰⁴ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: "Asil ve yedek adayların sıralanması bu suretle ayrı ayrı belirlenir ve tutanağa asil ve yedek üyelerin adları yazılır."

¹⁰⁵ Değişiklik (5/11/2022): "Aday" ifadesinden sonra "listeleri" ibaresi eklenmiştir.

¹⁰⁶ Değişiklik (5/11/2022): "Aday" ifadesinden sonra "listeleri" ibaresi eklenmiştir.

¹⁰⁷ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: "Bir oy pusulasında seçilme yeterliliğini haiz olanlarla olmayanların adları bir arada yazılı ise, seçilme yeterliliğini haiz olmayanların adları okunacak şekilde çizildikten sonra diğer adayların oyları geçerli sayılır."

¹⁰⁸ Değişiklik (5/11/2022): *Tüzel kişi unvanı yerine tüzel kişinin gerçek kişi temsilcisinin adı ve soyadının yazılması halinde bu isim çizilerek diğer adayların oyları geçerli sayılır. Cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.*

e) Asil ve yedek üye adaylarının; tüzel kişiler için unvanı, gerçek kişiler için ad ve soyadı ile organlara asil ve yedek üye olarak seçilen gerçek kişi üyelerin adları soyadları ve oy sayıları, tüzel kişi üyelerin unvanları ve oy sayıları,

(23) Birden fazla sandık bulunması halinde tutanaklar, hakim tarafından birleştirilir. Tutanakların birer örneği seçim yerinde asılmak suretiyle geçici seçim sonuçları ilan edilir. Kullanılan oylar ve diğer belgeler tutanağın bir örneği ile birlikte üç ay süreyle saklanmak üzere ilçe seçim kurulu başkanlığına tevdi edilir.

(24) Aday listelerinin¹⁰⁹ aldıkları oyların eşit olması halinde kuraya başvurulur.

(25) Seçimin devamı sırasında yapılan işlemler ile tutanakların düzenlenmesinden itibaren iki gün içinde seçim sonuçlarına yapılacak itirazlar, hakim tarafından aynı gün incelenir ve kesin olarak karara bağlanır. İtiraz süresinin geçmesi ve itirazların karara bağlanmasından hemen sonra hakim yukarıdaki hükümlere göre kesin sonuçları ilan eder ve ilgili birlik ile TİM'e bildirir.

(26) Listede adı yazılı olmayan üye oy kullanamaz. Oylar, oy verenin kimliğinin ve bu Yönetmeliğe göre üyeleri temsile yetkili olduklarının ispat edilmesinden ve listedeki isminin karşısındaki yerin imzalanmasından sonra, seçim sandık kurulunun huzurunda sandığa atılmak suretiyle kullanılır.¹¹⁰ Seçmenlerin oy pusulalarını gizli olarak yazmaları veya hazır ve basılı oy pusulalarını zarfa koymaları için, kendilerine kapalı oy verme yeri gösterilir. Oy pusulalarının bu kapalı yerde zarfa konulması zorunludur. Oylar, organlara göre birlikte veya ayrı ayrı, her şekilde düzenlenen oy pusulalarının, üzerinde ilçe seçim kurulu mührü bulunan ve oy verme sırasında sandık kurulu başkanı tarafından verilecek zarfa konulması suretiyle kullanılır. Bunların dışındaki zarflara konulan oylar geçersizdir. Seçmenin oy hakkını sınırlayıcı hiçbir tedbir alınmayacağı gibi, mükellefiyet de yüklenemez. Bir seçmen kapalı oy yerinden dışarı çıkmadıkça hiç kimse oraya giremez. Zarfı alan üye-delege kapalı oy verme yerine gider ve oyunu zarfa koyar. Kapalı oy verme yerine girmeyen veya zarfı alıp oy vermeyen, ya da açıkta veya zarfa koyacağı oy pusulasını alenen göstererek oy kullanmak isteyen seçmenden zarf seçim sandık kurulunca geri alınır, bu kişiye oy kullandırılmaz, durum tutanakla zabıt altına alınır.

(27) Hakim, seçim sonuçlarını etkileyecek ölçüde bir usulsüzlük veya kanuna aykırı uygulama tespit etmesi halinde; bu tespiti konu olan organla sınırlı olmak üzere seçimlerin iptaline karar verebilir. Bu takdirde, süresi bir aydan az ve iki aydan fazla olmamak üzere seçimin yenileneceği günü tespit ederek ilgili birlik veya TİM'e bildirir. Belirlenen günde yalnız seçim yapılır ve seçim işlemleri bu madde ile Kanunun öngördüğü diğer hükümlere uygun olarak yürütülür.

(28) İlçe seçim kurulu başkanı hakime ve seçim sandık kurulu başkanı ile üyelerine, 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda belirtilen esaslara göre ücret ödenir. Bu ücret ve diğer seçim giderleri, ilgili birlik veya TİM bütçesinden karşılanır.

(29) Hakim, seçimler esnasında Kanun ve bu Yönetmelikte öngörülmemiş durumları, Anayasa, Kanun ve bu Yönetmeliğe aykırı olmayan tedbirleri alarak sonuçlandırmaya yetkilidir.

(30) Seçimler sırasında sandık kurulu başkanı ve üyelerine karşı işlenen suçlar kamu görevlisine karşı işlenmiş gibi cezalandırılır.

Gelirler

MADDE 46 – (1) Birliklerin gelirleri şunlardır:

a)Giriş aidatı: Birlik genel kurulu tarafından belirlenir ve Bakanlığın onayından sonra kesinleşir. Giriş aidatı, üyeliğe giriş esnasında tahsil edilir. Giriş aidatı, mal ihracatında on altı yaşından büyükler için uygulanan aylık asgari ücretin brüt tutarının yüzde ellisinden, hizmet ihracatında on altı yaşından

¹⁰⁹ Değişiklik (5/11/2022) Önceki: “Adayların aldıkları oyların eşit olması halinde kuraya başvurulur.”

¹¹⁰ Değişiklik (19/06/2021) Önceki: “Oylar, oy verenin kimliğinin ve bu Yönetmeliğe göre üyeleri temsil ve ilzama yetkili olduklarının ispat edilmesinden ve listedeki isminin karşısındaki yerin imzalanmasından sonra, seçim sandık kurulunun huzurunda sandığa atılmak suretiyle kullanılır.”

büyükler için uygulanan aylık asgari ücretin brüt tutarı ile bu tutarın yirmi katı¹¹¹ arasında belirlenen tutardan fazla olamaz. Giriş aidatının alındığı yıl ayrıca yıllık aidat alınmaz.

b)Yıllık aidat: Birlik genel kurulu tarafından belirlenir ve Bakanlığın onayından sonra kesinleşir. Yıllık aidat, mal ihracatında on altı yaşından büyükler için uygulanan aylık asgari ücretin brüt tutarının yüzde ellisinden, hizmet ihracatında on altı yaşından büyükler için uygulanan aylık asgari ücretin brüt tutarı ile bu tutarın yirmi katı arasında belirlenen tutardan fazla olamaz.¹¹² Yıllık aidat, cari yıl gerçekleştirilen ilk ihracata ilişkin nispi ödeme ile birlikte veya birlikten alınacak hizmetlere ilişkin ilk başvuruda veya üyenin birlik genel kuruluna iştirak etmek üzere başvurusunda tahsil edilir. Ancak, hizmet ihracatçıları birliklerinde yıllık aidat her yılbaşında tahakkuk eder ve Şubat ayı sonuna kadar tahsil edilir.¹¹³ Yıllık aidatlarını zamanında ödemeyen hizmet ihracatçıları üyelikleri her yıl Aralık ayı sonunda askıya alınır, durum üyeye tebliğ edilir ve devam eden yıllar için yıllık aidat tahakkuk ettirilmez. Üyeliği askıda olanlar, başka birliklere üye olamazlar ve üyelere tanınmış olan haklardan ve birliklerin hizmetlerinden yararlanamazlar. Üyenin talebi üzerine, cari yıl ve önceki aidat borcu tahsil edilerek üyelik aktif hale getirilir.

c)Nispi ödeme: İhracat işlemleri üzerinden FOB bedelin binde birine kadar, ilgili birliğin genel kurul kararıyla ve Bakanlık onayıyla belirlenen oranda, işlem günündeki Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden hesaplanmak suretiyle tahsil olunur. Aynı ürün için tahsil edilen nispi ödeme farklı oranlarda olamaz. Bu konuda birlikler arasında yeknesaklığın sağlanmasını teminen nispi ödeme oranının eşitlenmesine, ilgili sektör kurulunun görüşü alınarak TİM'in teklifi üzerine Bakanlık yetkilidir.¹¹⁴

ç)Diğer gelirler: Üye firmalardan tahsil edilecek diğer gelirler, birliklerin önerisi üzerine TİM yönetim kurulunun kararı¹¹⁵ ve Bakanlığın onayından sonra kesinleşir. Bunun dışındaki diğer gelirler ise doğrudan birlik tarafından gelir kaydedilir.

2) Birlikler, başka birliklerin üyelerinin de ihracatla ilgili işlemlerini yapmakla yükümlüdür.

a) Birlik tarafından kendi üyesinin ihracatla ilgili işlemi yapıldığında,

1) İhraç eşyası birliğin iştigal sahasında ise tahsil edilen nispi ödemenin tamamı bu birlik tarafından alınır.

2) İhraç eşyası birliğin iştigal sahası dışında ise tahsil edilen nispi ödemenin % 20'si bu birlik tarafından alınır; % 80'i ise bu fıkranın (c) bendi kapsamında ilgili birliğe takip eden ayın sonuna kadar gönderilir.

b) Birlik tarafından başka bir birliğin üyesinin ihracatla ilgili işlemi yapıldığında,

1) İhraç eşyası işlemi yapan birliğin iştigal sahasında ise tahsil edilen nispi ödemenin % 20'si bu birlik tarafından alınır; % 80'i ise bu fıkranın (c) bendi kapsamında ilgili birliğe takip eden ayın sonuna kadar gönderilir.

2) İhraç eşyası işlemi yapan birliğin iştigal sahası dışında ise tahsil edilen nispi ödemenin tamamı bu fıkranın (c) bendi kapsamında ilgili birliğe takip eden ayın sonuna kadar gönderilir.

¹¹¹ Değişiklik (18/2/2022): (a) ve (b) bentlerinde yer alan “beş katı” ibareleri “yirmi katı” şeklinde değiştirilmiştir.

¹¹² Değişiklik (18/2/2022) Önceki: “... hizmet ihracatında on altı yaşından büyükler için uygulanan aylık asgari ücretin brüt tutarı ile bu tutarın beş katı arasında belirlenen tutardan fazla olamaz.”

¹¹³ Değişiklik (18/2/2022) Önceki: “... Ancak, hizmet ihracatçıları birliklerinde yıllık aidat her yılın Şubat ayında tahsil edilir.”

¹¹⁴ Değişiklik (15/4/2018) Önceki: “Nispi ödeme: İhracat işlemleri üzerinden FOB bedelin asgari onbinde ikisi ile azami binde biri arasında, ilgili birliğin genel kurul kararıyla ve Bakanlık onayıyla belirlenen oranda, işlem günündeki Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası döviz alış kuru üzerinden hesaplanmak suretiyle tahsil olunur. İhracatın geliştirilmesini teminen sektörel bazda tanıtım grupları oluşturulması halinde, FOB bedelin binde üçü oranına kadar ek nispi ödeme kesintisi genel kurul kararı ve Bakanlık onayı ile yapılabilir. Ek nispi ödeme kesintisi ayrı hesapta takip edilir. Aynı ürün için tahsil edilen nispi ödeme farklı oranlarda olamaz.”

¹¹⁵ Değişiklik (5/11/2022): “...birlik yönetim kurulu tarafından belirlenir...” ibaresi “...birliklerin önerisi üzerine TİM yönetim kurulunun kararı...” şeklinde değiştirilmiştir.

c) Bu fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca tahsil edilen nispi ödemeden işlemi yapan birlik tarafından alınan kısım haricindeki meblağ; ihracatçının üyesi olduğu ve işgal sahasında o ihracat eşyasını barındıran birliğe; bu şekilde birden fazla birlik olması durumunda, bu birliklerden ihracatçının ticaret sicilinde kayıtlı merkez adresine en yakın birliğe; bu şekilde bir birlik olmaması durumunda, işgal sahasında o ihracat eşyasını barındıran birliklerden, ihracatçının ticaret sicilinde kayıtlı merkez adresine en yakın olanına takip eden ayın sonuna kadar gönderilir¹¹⁶. Bu fıkra kapsamında, diğer birliklere gönderilmesi gereken tutarların zamanında gönderilmemesi halinde, muacceliyet tarihinden itibaren yasal faiz uygulanır.

(3) (Mülga: RG-4/3/2010-27511)

(4) (Mülga: RG-4/3/2010-27511)

(5) İhracatın kısmen veya tamamen gerçekleşmemesi halinde, bu durumlarını belgelendirmek kaydıyla ve aidat makbuzu tarihinden itibaren altı ay içinde müracaat edilmesi halinde, nispi ödeme ve ek nispi ödemenin, gerçekleşmeyen ihracata tekabül eden bölümü üye firmaya iade edilir.

(6) Giriş aidatı, yıllık aidat, nispi ödeme ile diğer gelirlerin süresinde ödenmemesi halinde, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda belirlenen oranda gecikme zammı tahakkuk ettirilerek, birlik yönetim kurulu tarafından verilen kararı müteakip icra daireleri aracılığı ile tahsil edilir. Tahsil zaman aşımı süresi beş yıldır.

(7) TİM'in gelirleri, birliklerin bir önceki takvim yılı itibariyle elde etmiş oldukları gelirlerin yüzde sekizi oranındaki katkı paylarından oluşur. Birliklerin katkı payları Ocak ve Temmuz aylarında iki eşit taksitte TİM hesaplarına aktarılır. Söz konusu tutarlara, TİM'e vadesinde aktarılmaması durumunda, muacceliyet tarihinden itibaren yasal faiz uygulanır.

Bütçe, harcamalar ve yedek akçe

MADDE 47 – (1) TİM ve birlik bütçeleri, yönetim kurulu tarafından yıllık olarak hazırlanır ve genel kurul tarafından karara bağlanır. TİM ve birliklerin hesap yılı takvim yılıdır.

(2) Birlik bütçe gelirleri; birliğin o yılı çalışma programı, işgal sahasına giren maddelerin ihracat imkânları ve muhtemel ihracat değerleri, üye adedi gibi unsurlar dikkate alınarak hesaplanır.

(3) Birlik bütçe giderleri, geçmiş dönemdeki bütçe uygulamaları ve yeni dönem ile ilgili faaliyet programı göz önünde tutularak, yıl içinde fasıllar arasında mümkün mertebe aktarmaya gerek göstermeyecek şekilde belirlenir. Gerektiğinde bütçe içi ödenek aktarmaları yapmaya yönetim kurulu tarafından genel sekreter yetkilendirilebilir.

(4) Birlik bütçe gelirleri ve bütçe giderleri denk, gelir fazlası veya gider fazlası gösterilmek suretiyle hazırlanır.¹¹⁷

(5) Yeni bütçenin onaylanarak yürürlüğe girmesine kadar geçecek sürede, TİM ve birlik işlerinin aksatılmadan yürütülmesini teminen, önceki yıl bütçesinden gerçekleşen toplam giderin 3/4'ü oranında, personel giderlerine öncelik vermek suretiyle, harcama yapılabilir¹¹⁸.

(6) Genel sekreterliğin birden fazla birliğe hizmet verdiği hallerde, ortak giderleri ve bu giderlere her ihracatçı birliğinin imkânları oranında katılma paylarını tespit etmek amacı ile yapılacak toplantılara, birliklerin yönetim kurulu başkanları veya yardımcıları ile genel sekreter katılır. Bu toplantılarda alınan kararlar genel sekreterlik bünyesindeki tüm birlikler için bağlayıcıdır.

¹¹⁶ Değişiklik (9/3/2024) Önceki: “Bu fıkranın (a) ve (b) bentleri uyarınca tahsil edilen nispi ödemeden işlemi yapan birlik tarafından alınan kısım haricindeki meblağ; ihracatçının üyesi olduğu ve işgal sahasında o ihracat eşyasını barındıran birliğe; bu şekilde birden fazla birlik olması durumunda, bu birliklerden ihracatçının ticaret sicilinde kayıtlı merkez adresine en yakın birliğe; bu şekilde bir birlik olmaması durumunda, ~~yetki bölgeleri göz önünde bulundurulmak suretiyle~~, işgal sahasında o ihracat eşyasını barındıran birliklerden, ihracatçının ticaret sicilinde kayıtlı merkez adresine en yakın olanına takip eden ayın sonuna kadar gönderilir.”

¹¹⁷ Değişiklik (9/3/2024) Önceki: “Birlik bütçe gelirleri ve bütçe giderleri gelir fazlası veya gider fazlası gösterilmek suretiyle hazırlanır.”

¹¹⁸ Değişiklik (9/3/2024) Önceki: “1/2'si oranında.”

(7) Bütçeden ödeme; bütçede ödeneğin bulunması kaydıyla yönetim kurulu başkanı veya yetkilendireceği yardımcısı/başkanvekili ile genel sekreter veya muhasip üyeden birinin ortak imzası ile yapılır.

(8) Birliklerin mal ve hizmet alımları için TİM'in görüşü ve Bakanlık onayı ile çerçevesi ve limiti her yılın Aralık ayında belirlenen tutarda birliklere harcama yetkisi verilebilir.

(9) TİM'in mal ve hizmet alımları için Bakanlık onayı ile çerçevesi ve limiti her yılın Aralık ayında belirlenen tutarda TİM'e harcama yetkisi verilebilir.

(10) Birliklerin yapacakları yönetim giderleri bütçesinde öngörülme­yen harcamalar, TİM tarafından değerlendirilerek Bakanlığın onayına sunulur. TİM tarafından yapılacak yönetim giderleri bütçesinde öngörülme­yen harcamalar ise doğrudan Bakanlık tarafından sonuçlandırılır.

(11) Birlik yönetim kurulunca yapılan ek ödenek talepleri, TİM yönetim kurulu tarafından değerlendirilerek Bakanlığa sunulur, TİM yönetim kurulunca yapılan ek ödenek talepleri ise doğrudan Bakanlık tarafından sonuçlandırılır.

(12) Yedek akçe, hesap yılı sonunda, öncelikle bir sonraki yıl için ödenecek yasal katılımlar olmak üzere ve ilgili mevzuat uyarınca personelin kıdem tazminatları karşılığı ayrıldıktan sonra ortaya çıkan gelir fazlasından oluşur. Birlik yönetim kurulunca yedek akçeden yapılacak her türlü harcama talepleri, TİM yönetim kurulu tarafından değerlendirilerek Bakanlık tarafından sonuçlandırılır. TİM yönetim kurulunca yedek akçeden yapılacak her türlü harcama talepleri ise doğrudan Bakanlık tarafından sonuçlandırılır.

İhracatçı birlikleri müşterek hesabı

MADDE 48 – (1) Birlikler tarafından, İhracatçı Birlikleri Müşterek Hesabına, bir önceki yılın birlik gelirlerinden ayrılacak yüzde sekiz oranındaki paylar aktarılır. Söz konusu birlik payları, takip eden yılın Ocak ve Temmuz ayları içerisinde iki eşit taksitte Hesaba yatırılır.

(2) Müşterek Hesap, TİM tarafından açılacak ayrı bir hesapta tutulur ve sekreteryası bir birlik tarafından yürütülür. Bu hesaba ilişkin işlemler açılacak avans hesabından söz konusu birlik tarafından yapılır.

(3) Dış ticaret hizmetleri ve altyapısının geliştirilmesi ve yürütülebilmesini teminen oluşturulan İhracatçı Birlikleri Müşterek Hesabından aşağıdaki giderler karşılanır.

a) Mevcut ve kurulacak birlikleri desteklemeye yönelik giderler,

b) Birliklerarası hizmet standardını sağlamak ve birliklerce verilen hizmetin geliştirilmesi için verilecek katkılar,

c) Ortak hizmet verecek taşınmaz almak, yaptırmak veya kiralamaya yönelik giderler ile müşterek hesaba borcu olmamak kaydıyla, birlikler tarafından satın alınacak, kiralanacak, yaptırılacak veya tefriş edilecek taşınmazlara ilişkin giderler,

ç) İhracata dönük faaliyetlerde ortak hizmet verecek büro, vakıf, şirket, tesis ve işletmeler kurmak, kurulmuş olanlara iştirak etmek ve bunlara ilişkin mal ve hizmet alımları dahil olmak üzere yapılacak harcamalar,

d) Bilgi akışını, haberleşme ve ulaşımı sağlamak üzere ihtiyaç duyulan taşınır ve taşınmaz mal, teçhizat ve hizmet alım giderleri,

e) Ortak yayın, araştırma, tanıtma ve eğitim faaliyet giderleri,

f) İhraç ürünlerimizin pazarlanması ve tanıtılması amacıyla yürütülecek faaliyetlerin gerçekleştirilmesi ile bu amaçla düzenlenecek fuar, ticaret ve alım heyetleri ile diğer faaliyet ve programlara ilişkin giderleri ve bu amaçla görevlendirilenlere ilişkin giderler,

g) Dış ticaret hizmetleri ve altyapısının geliştirilmesi ve yürütülmesi için Bakanlığın gerekebilecek hizmet ve idari giderler ile bu amaçla olabilecek temsil, ağırlama ve diğer giderler ile bu çerçevede görevlendirilenlere ilişkin giderler,

ğ) Bakanlık, TİM ve birlikler tarafından yürütülecek diğer proje ve faaliyetlere ilişkin giderler,

h) Dış ticaretin geliştirilmesine ilişkin diğer giderler.

(4) Birliklerarası Ortak Fon kapsamında yapılması uygun görülen işlemler tamamlanıncaya kadar devam ettirilir. Birliklerarası Ortak Fon bakiyesi, İhracatçı Birlikleri Müşterek Hesabına aktarılır ve bu hesap kapsamında kullanılır. Diğer mevzuatta Birliklerarası Ortak Fona yapılan atıflar İhracatçı Birlikleri Müşterek Hesabına yapılmış sayılır.

(5) İhracatçı Birlikleri Müşterek Hesabına olan borçların vadesinde ödenmemesi durumunda, muacceliyet tarihinden itibaren yasal faiz uygulanarak geri alınır.

(6) İhracatçı Birlikleri Müşterek Hesabından harcamalar Bakanlık onayı ile yapılır ve bu Hesaba ilişkin diğer hususlar Bakanlık tarafından belirlenir.

ALTINCI BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

İhtisas konseyleri, ihtisas kurulları ve ticaret merkezleri

MADDE 49 – (1) Kanunun 11 inci maddesi çerçevesinde, dış ticaret ve yatırım olanaklarının geliştirilmesi amacıyla, Bakanlık koordinasyonunda konsey ve kurullar kurmaya ve kurulmuş olanlara iştirak etmeye TİM Yönetim Kurulu yetkilidir. Bu kapsamda kurulacak konsey ve kurullarda yer alacak kişi ve kuruluşlar, Bakanlık ile koordinasyon halinde TİM tarafından belirlenerek davet edilir. TİM tarafından oluşturulan konsey ve kurulların faaliyetlerinden kaynaklanan giderler, kuruluşuna ilişkin TİM Yönetim Kurulu Kararında belirtilmek koşuluyla, TİM'in bütçesinden karşılanır. İhtiyaç duyulması halinde konsey ve kurulların giderleri için Bakanlık onayı ile İhracatçı Birlikleri Müşterek Hesabından da kaynak aktarılabilir.

(2) Kanun'un 13 üncü maddesi çerçevesinde, TİM, Bakanlık onayını almak suretiyle ticaret merkezleri kurabilir, kurulmuş olanlara iştirak edebilir. Ticaret merkezlerinin kurulması ve işleyişine ilişkin usul ve esaslar yönerge ile belirlenir.

Denetim

MADDE 50 – (1) TİM ve birlikler ile bunların kurduğu vakıf, şirket, işletmeler ve iştirakler idari ve mali yönden Bakanlığın denetimine tabidir. Denetime ilişkin usul ve esaslar, Bakanlık tarafından belirlenir.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelikler

MADDE 51 – (1) Bu Yönetmelikle düzenlenmiş bulunan konularla ilgili olarak 14/8/1993 tarihli ve 21668 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İhracatçı Birlikleri Yönetmeliği ve 9/1/2001 tarihli ve 24282 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye İhracatçıları Meclisi (TİM) Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen sektörel bazda iştegal sahaları belirlenene kadar mevcut iştegal sahaları uygulanmaya devam eder.

(2) Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan, ticaret sicilinde kayıtlı merkez veya şube adreslerinin birinin bulunduğu en yakın birliğe üye olma şartı bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce üye olan ihracatçılar bakımından uygulanmaz.

(3) Yönetmeliğin 19 uncu maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan bir yıllık süre şartı, Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden sonra yapılacak ilk seçimlerde altı ay olarak uygulanır.

Hizmet ihracatçılarının 2013 yılı genel kuruluna katılmaları

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Hizmet sektöründe ihracat yapan gerçek veya tüzel kişiler, 2013 yılı olağan genel kurulu ilk toplantı tarihinden en az yirmi gün öncesinde ilgili birliğe üye olmaları ve bu tarihe kadar yaptıkları ihracatı tevsik etmeleri halinde, o birliğin 2013 yılı olağan genel kurullarına katılabilir.

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren ihracatı kayda aldırarak, birlikler tarafından sunulan hizmetlerden yararlanmak veya üyesi olduğu birliğin genel kuruluna iştirak etmek üzere başvuranların talepleri, var ise daha önceki yıllarda tahakkuk etmiş borçları, bu borçlara ilişkin gecikme faizleri ve cari yıla ait yıllık aidat tahsil edilerek yerine getirilir.

Hizmet sektöründe faaliyet gösteren birliklerde 2018 yılı yıllık aidatının tahsili

GEÇİCİ MADDE 4 – (1) Bu Yönetmeliğin 46 ncı maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde yer alan hizmet sektöründe faaliyet gösteren birliklerde yıllık aidatın Şubat ayında tahsil edileceğine ilişkin hüküm, 2018 yılı yıllık aidatı bakımından bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde tahsil edilmek üzere uygulanır.”

Elektronik ortamda yapılan toplantılar

GEÇİCİ MADDE 5- (1) Koronavirüs (Covid19) salgınıyla mücadele kapsamında 1/3/2020 tarihinden bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar geçen süre içerisinde elektronik ortamda gerçekleştirilen birlik yönetim kurulu toplantıları, sektör kurulu toplantıları, sektörler konseyi toplantıları ve TİM yönetim kurulu toplantıları, toplantı tutanakları ıslak imzalı veya elektronik imzalı olarak imzalanmış olmak kaydıyla usulüne uygun gerçekleştirilmiş sayılır.¹¹⁹

2020 yılı bütçe harcamaları

GEÇİCİ MADDE 6 – (1) Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birlikleri, 2020 yılı sonunda bütçe açığı oluşturmamak kaydıyla, 2020 yılı içerisinde 2019 yılının gerçekleşen toplam giderleri kadar harcama yapabilirler.¹²⁰

Birlik yönetim kurulu başkanının TİM başkanlığına seçilmesi

GEÇİCİ MADDE 7- (1) Bu maddeyi ihdas eden Yönetmelik ile 42 nci maddeye eklenen ikinci fıkra, yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak ilk seçimli TİM Genel Kuruluna kadar uygulanmaz.¹²¹

GEÇİCİ MADDE 8- (1) Bu maddeyi ihdas eden Yönetmelik ile 22 nci, 24 üncü, 39 uncu ve 43 üncü maddelerde hüküm altına alınan faaliyet yılı esası, birliklerde 2023 yılı Nisan ayındaki genel kurullar, TİM’de ise 2023 Haziran ayı genel kurulu itibarıyla uygulanır.¹²²

Yürürlük

MADDE 52 – (1) Bu yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 53 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Ticaret Bakanı¹²³ yürütür.

¹¹⁹ Değişiklik (12/6/2020)

¹²⁰ Değişiklik (11/9/2020)

¹²¹ Değişiklik (5/11/2022) Yönetmeliğe geçici madde 7 eklenmiştir.

¹²² Değişiklik (1/6/2023) Yönetmeliğe geçici madde 8 eklenmiştir.

¹²³ Değişiklik (12/6/2020) Önceki: “Ekonomi Bakanı”

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
	Tarihi	Sayısı
	3/9/2009	27338
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin	
	Tarihi	Sayısı
1	4/3/2010	27511
2	14/4/2011	27905
3	11/10/2011	28081
4	15/6/2012	28324
5	12/3/2014	28939
6	18/11/2014	29179
7	30/12/2015	29578
8	30/12/2017	30286(mükerrer)
9	24/3/2018	30370
10	15/4/2018	30392
11	12/6/2020	31153
12	11/9/2020	31241
13	19/6/2021	31516
14	18/02/2022	31754
15	05/11/2022	32004
16	01/06/2023	32208
17	09/03/2024	32484